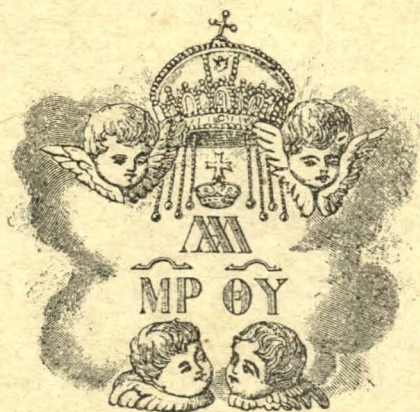

A MAGYAR KEGYES-TANÍTÓRENDE
KECSKEMÉTI
RÓM. KATH. GIMNÁZIUMÁNAK
ÉRTESITŐJE

AZ 1924—25. ISKOLAI ÉVRŐL.

ÖSSZEÁLLITOTTA:
NIKLOS JÁNOS
IGAZGATÓ.

KECSKEMÉT, 1925.

HUNGÁRIA-NYOMDA ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

A MAGYAR KEGYES-TANÍTÓRENDE
KECSKEMÉTI
RÓM. KATH. GIMNÁZIUMÁNAK
ÉRTESÍTŐJE

AZ 1924—25. ISKOLAI ÉVRŐL.

ÖSSZEÁLLITOTTA:
NIKLOS JÁNOS
IGAZGATÓ.

KECSKEMÉT, 1925.
HUNBÁRIA-NYOMDA ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Jubiláris ünnepségünk.

Kétszáz évvel ezelőtt három egyszerű piarista a város lakosságának osztatlan érdeklődése mellett ünnepélyes menettel vonult be Kecskemétre. A kultúra nevében hódítókként jöttek s az önként hódoló kecskemétiak eleve bizalommal halmozták el őket. A három magvető piarista: Majthényi Domokos, az első házfőnök, Kovatsovits Pál az első igazgató és Bielitzky Agoston az első tanár munkája nyomán áldás fakadt, kultúra áradott. A kétszázöt esztendő múlt viszont ékesen bizonyítja, hogy Kecskemét városa és ennek katolikus társadalma az első piaristáknak előlegezett bizalmukban nem csalatkoztak.

A mai piarista nemzedék meg nyugodt öntudattal tekint vissza a rend kecskeméti működésének multjára s a hála és szeretet hódolatával hajol meg nagy alapítójának, Calazanci szent Józsefnek dicsőült lelke előtt, hogy olyan elődöket állított csatasorba, akik másoknak szentelt életükkel, a krisztusi erkölcs és tudomány ápolásával örök mintaként lebeghetnek az utódok szemei előtt; akik másokért lemondtak önmagukról csak azért, hogy ezzel a jövő alapjait rakják le és századokra kinyúló intézményeket teremtsenek meg.

De hálával és tisztelettel emlékezik meg jótevőikről, hogy alkalmat nyújtottak a rend nemes hivatásának teljesítésére; ezek között első sorban gróf Koháry Istvánról. Sokat kapott Istentől, talentu-maival jól sáfárgodott s sokat is adott vissza Istennek; örömben és szenvedésekben kipróbált szép életét. A haza sok jóban részesítette; nem tartotta meg magának; visszaszolgáltatta neki sok más között úgy, hogy a magyar nemzet művelődésének irányába állította az épen 200 éves kecskeméti piarista rendházat, ahol a magyar kultúra önzetlen harcosai nehéz munkájukban menedékhelyet találtak és a nemzet előrehaladásának szentelte azt az iskolát, ahonnan a magyar társadalom ezernyi és ezernyi derék embere velle az életbe intelligenciájának alapfelleteleit. Koháry István a szó legszorosabb értelmében vett főuri alakja előtt nagy alkotásának kétszázados évfordulóján hálás szívvvel hajol meg a piarista rend és a rend kecskeméti tanítványainak nagy serege.

Hála és tisztelet illeti a kecskeméti róm. kath. Egyháztanácsot és Egyházközséget, mert nemes áldozatkészséggel, az intézet fenntartásával gróf Koháry István nyomdokaiba léptek, 100 évvel ezelőtt a kor kívánalmainak megfelelő mai iskolaépület alapjait letették s állandó gondoskodásukkal jövő fejlesztésén is fáradoznak.

Hálát érez a gimnázium Kecskemét város vezetősége és közönsége iránt, hogy a város szellemi kultúráját állandó emelkedésben tartja, fejlesztésén példás gonddal munkálkodik, intézetünket nemcsak a vonzalom és megbecsülés jeleivel halmozza el, hanem hivatása teljesítésében közvetett úton anyagiakban is tetemesen támogatja.

És végül az intézet szeretettel öleli magához tanítványait és hálával örökíti meg azt az ünneplést, amelyben e nevezetes évfordulók alkalmával, 1925. május 17-én részesítették. Mert a bizalom kétségtelen megnyilatkozását látta már a „Kecskeméti Piarista Diákszövetség” megalakításában, amely legelső feladatának ismerte, hogy az iskolában a századok óta kipróbált calazanciusi szellemnek hódoljon és az ünnepség megrendezésével az iskolához való ragaszkodásának kifejezést adjon.

A nagy gonddal, körültekintéssel előkészített emlékezeses ünnepély első fecskéje volt az „Emlékfüzet” megjelenése. Niklos János főgimnáziumi igazgató, a „Diákszövetség” választmányi tagja vállalta a szerkesztés súlyos fáradságát s a közkedveltségnek örvendő sárga táblájú „Emlékfüzet”-tel maradandó emléket adott a gimnázium iránt érdeklődő közönség kezébe. Az izlésesen kiállított füzetben Hanauer A. István váci püspök, dr. Hám Antal a kegyesrend főnöke, Révész István prelátus, prépost-plébános, Zimay Károly polgármester és Csajthay Ferenc, a Budapesti Hírlap főszerkesztője a piaristákról írt emléksorokat; a fenntartó róm. kath. Egyháztanács üdvözli a kecskeméti piarista házat és az egész kegyesrendet s a jubileum emlékére iskolafejlesztés céljából anyagi feltételekről gondoskodik; Gaál Mózes tankerületi kir. főigazgató „A diákszövetségről”. Madzsar Gusztáv tankerületi kir. főigazgató a kecskeméti piarista gimnáziumról emlékezik meg; Papp Gyula piarista az intézet vázlatos történetét közli; dr. Nyúl Tóth Pál, kecskemét th. város kultúratanácsnoka Erdösi Imréről, a branyiszkói hős piaristáról, volt kecskeméti házfőnökről; dr. Kisparti János budapesti piarista tanár a kecskeméti születésű Horváth Cyrill piarista, budapesti egyetemi tanárról; dr. Pozsgay Rezső kecskeméti házfőnök Horváth Döméről, Szalay István szegedi piarista tanár Dömötör Sándorról, az intézet és rendház jótevőiről adnak ismertetést; dr. Balanyi György piarista, budapesti egyetemi m. tanár a nemrég elhunyt dr. Tóth György igazgató alakját eleveníti meg s Niklos János igazgató a gimnáziumban tartott első érettségiről írt cikket és közli a gimn. igazgatóinak névsorát.

A helybeli lapok május 17-iki számukban vezércikkeket szenteltek a nagy évfordulóknak. Értékes gondolatokban és megállapításokban bővelkedő cikkeikből a következőket ragadjuk ki: Csajthay Ferenc, a B. H. főszerkesztője „Tiszteljétek a piaristákat!” c. megemlékezésében ezeket mondja: „A tanítással foglalkozó szerzetesrendek valósággal reneszánszukat élik . . . Mindig népszerűek voltak, mert mindig magyar szellemben működtek . . . Ma szinte tőlük várják a magyar társadalom lelki egyensúlyának helyreállítását, a szellemi és erkölcsi járványok kiirtását, melyek a közelmúlt zivataros időkben közéletünket megmértelyezték és hazánkat a sír szélére sodorták.

Csodálatos jelensége ez a mai időknek. A szerzetes rendektől várják ezt a gyógyítást. Mert örök érvényű vallási és erkölcsi elveken nyugszanak és mert az önmegtagadásnak olyan rendszerét testesítik meg, melyhez fogható nincs a világtörténelemben... Az egyház és a társadalmak koronkint való újjászületésénél mindig rájuk várt a legnehezebb munka: a tanítás és nevelés, a lelki gondozás alaplevő munkája.

A szerzetes rendek tanítványjaiból alakult diákszövetségek is a szerzetesrendek reneszánsza mellett bizonyítanak. Igazán megható az a nemes versenyzés, mely ezeket a szövetségeket életre kelti, az a büszkeség és ragaszkodás, mely egykori tanítványokat tanáraik és szerzetük iránt eltölti. A tanítványok hűsége és hálája a szerzetesrend legnagyobb dicsősége.

A piaristák is több, mint kétszáz éve vannak Kecskeméten. Vessék össze a kecskeméliek a mai Kecskemétet a kétszáz év előttel, állapítsák meg igazságosan e rendkívüli fejlődés összes tényezőinek az érdemeit: a piaristák kétségkívül a legérdemesebbek sorában fognak állani. Kecskemét méltán büszke lehet anyagi fellendülésére, de nem szabad elfelejtenie, hogy az anyagi kultúra alapja mindig és mindenütt a szellemi kultúra és ennek a szellemi kulturának a talaját Kecskeméten kétszáz éven át a piaristák tették porhanyóvá és termőképessé.

A piarista szellem ugyanis vallásos, hazafias nevelést jelent, mely mindig lépést tartott a kor követeléseiivel, számolt a nemzet érzelmi és anyagi igényeivel, tiszteletben tartotta az ország törvényeit, beleolvadt a magyar életbe, áldozott a magyar nyelvért, szívósan ellenszegült a germanizációnak, minden idejében felismerte a nemzeti szellem nyílt és titkos ellenségeit és sokszor hietetlen lemondások és nélkülözések közt szolgálta a magyar haladást és boldogulást...

Nem tudom, mit kell inkább csodálnunk ebben a szellemben. A szerzetesi lemondást-e, a rendületlen magyarságot-e, a szerénységet-e, ebben a kevély világban, az igénytelenséget-e a tobzódó légkörben, a hűséget-e nagyszerű rendeltetéséhez? „De ne bontsuk elemeire ezt a világosságban, tisztaságban is misztikus szellemet, hanem hajoljunk meg előtte mélységes tisztelettel és hálás szerelettel”. (Kecskemét és Vidéke IV. évfolyam 20. szám).

A „Kecskeméti Közlöny” a „Piaristák dicsérete” c. ctkkében a többek közt ezeket írja: „Kétszázöt év óta oktatják a piaristák a kecskeméti fiatalságot és ezalatt a 210 év alatt ezer meg ezer ifjú került ki mindig szigorú, de mindig szeretettel nevelő kezeik közül. És az a sok-sok fiatalember élete során hány embertársának osztotta, az életnek hány viszonylatában értékesítette azt az erőskezü nevelést... Nem térhetünk ki a kecskeméti piarista főgimnázium nevelési rendszerének mindarra a kiválóságaira, amelyek országosan clismert egyik legkiválóbb középiskolánkká emelték, de egyetlen egyet, a legfontosabbat mégis hangsúlyozzuk: az *életre tanítást*. A kecskeméti piarista rend 210 éves szolgátságos mullja alatt ezt, a legfontosabbat, a tanító számára a feladatok feladatát, a kötött

tananyag lelkiismeretesebb követelése mellett is mindig megtudta valósítani akár idegen, akár magyar volt a tanítás hivatalos nyelve, akár szabadon választhaták a tanítási rendszert, akár a „Methodus“, akár a „Ratio educationis“, II. József romboló rendeletei, a „Nova ratio“, az abszolút korszak elnyomatása vagy az újabb rendszerek szabtak számukra hivatalos irányt“. (VII. évf. 112. szám.)

A „Kecskeméti Lapok“ „Százados évfordulók“ c. vezércikkéből a következőket ragadjuk ki: Aki csak valamelyest is aláírja Chester-ton igen sokat jelentő egyszerű mondatát: a teljesen világi ember nem ismeri a világot, — az egyben a maga igaz mivoltában tudja értékelni azt a nevelést, amely a nevelők önnevelésével kezdődik s mely ezzel a piaristák számára erkölcsi, hazafias és pedagógiai szempontból egyaránt kivételés elismerést biztosít. Csak az a nevelés érhet célt, melynek ismeretek halmazásán felül gondja, sőt legfőbb gondja van a gyermek lelkére, a legszűzebb és legtermőbb talajra s szelid, bölcs és ügyes kertész gyanánt gondolja a rábizott lélek minden hajtását és saját egyéniségének varázsával, saját tudásának erejével egész életre kiható irányítást ad. Az ilyen nevelő alakját, példáját és intő szavát a jó tanítvány életének fontos pillanataiban, válságok és nagy elhatározások idején maga előtt látja és hallja, számbaveszi s mint baráti segílyt köszöni meg. Robotos hétköznapiakon is feléled és munkál is sok-sok nagy nevelő s köztük díszes számmal a most ünneplő piarista gimnázium tanárai. Mert ideális nevelőket termelt e rend évszázadokon át s ideális nevelésnek él ma is. . . . A piarista nevelésnek a múltban megvoltak az eszméi célki-tűzései s bizonytalannal meglesznek a jövőben is.“ (VIII. évf. 112. sz.)

Maga a közönség is páratlanul meleg érdeklődést tanúsított az ünnepség iránt. A nagy napon az egyházak, hivatalok, iskolák, egyesületek képviselőinek díszes csoportjai, a szülők százai, az intézetet nagyrabecsülő közönség lelkes serege megjelenésükkel adtak kifejezést vonzó szeretetüknek s annak a kultúrértékelésnek, amely-lyel a piaristák eddigi munkájának adóztak. Az ünneplők sorai között láttuk dr. Vajdinger Gyula miniszteri tanácsost a kultuszmi-niszter képviseletében, Révész István prelátot a váci püspök helyet-tesítésében, Fáy István főispánt, Zimay Károly polgármestert a városi tanácsal, dr. Iványosi Szabó László főgondnokot a róm. kath. egy-háztanács élén, Eckensberger György ezredest, katonai állomásparancsnokot, Gaal Mózes és Madzsar Gusztáv tankerületi kir. főgaz-gatókat, Zsitvay Tibort, a nemzetgyűlés alelnökét, Somogyi Szilveszter szegedi és Tóth István csongrádi polgármestert, Takács Mihály nagykőrösi esperes-plébánost, dr. Hetlessy Kálmán református, Sár-kány Béla evangélikus lelkészt, Papp Györgyöt a görögkeleti egyház és az ÉME, dr. Borsodi Józsefet az izr. hitközség képviseletében, dr. Kiss János ny. törvényszéki elnököt, gróf Lázár Miklóst a kir. törvényszék, Bardócz Árpád főügyészt az ügyészség, Szabó Istvánt a járásbíróság küldöttségeinek élén. Képviseletük még magukat az Országos Középkolai Tanár Egyesület, a Magyar Középkolai Tanárok Nemzeti Szövetsége dr. Kisparty Jánossal, az egyetemes ref. jogakadémia, a ref. reál-gimnázium, az állami főreáliskola, a kir.

tanfelügyelőség, a polgári leányiskola, a fiú- és női kereskedelmi iskola, az angolkisasszonyok leánygimnáziuma, a községi tanítótestület, a siketnéma intézet és a tanítói árvaház, a félegyházi reál-gimnázium Porst Kálmán igazgatóval, a Bocskai reál-nevelő intézet dr. Forgács János katonai lelkésszel, a Katona József kör Marlon Sándorral, a Kath. Legényegylet Katona Gézával egy küldöttség élén, a kath. Nővédelmi Misszió és Leányklub, az Urak és Urnők Mária Kongregációja, a MANSz, az Americana, a budapesti Piarista Diákszövetség dr. Zimburgy Arturral és a váci Iskolatársak Egyesülete. Simonides István és Nyári István a budapesti, Kummergruber Emil a debreceni, Koczun Jakab a sátorlajuhelyi, Szalay István, Kiss István és Tihanyi Béla a szegedi, Vincze László és Rassovszky Gyula a váci piarista társház és gimnázium képviselőiként jelentek meg.

Ott voltak még Jászai Benvenut Szent-Ferencrendi házfőnök, Bíró Imre rendfőnöki titkár, Szabó László tanácselnök, dr. Szabó Iván, Héjjas Mihály szövetkezeti igazgató, Gaál Endre budapesti, Lipóczy László szolnoki törvényszéki elnök, Merász István és Firtling Endre járásbíróügyi elnökök, dr. Jakabházy István püspöki ügyész, Csorba Gáspár pénzügyi főtanácsos, Földessy János kormányfőtanácsos, Bíró Mátyás fegyverneki földbirtokos, Banó Sándor lajosmizei főjegyző, Ammer Ágost uradalmi intéző stb., stb.

Üdvözlő iratot küldöttek: a Kath. Tanáregyesület, az Országos Középiskolai Tanáregyesület, a Magyar Középiskolai Tanárok Nemzeti Szövetsége, a Váci Iskolatársak Egyesülete, a budapesti Piarista Diákszövetség, a kecskeméti Kath. Legényegylet, debreceni, szegedi, temesvári társházak és a budapesti Kalazantinum.

Kilenc óra. Megszólal a csengetyű hangja. Fialat és „öreg” szép rendbe áll s megindul a menet az Isten házába. Elöl az intézet zászlója után a mai diákok, utánok az „öregek” párosával, mint régen. A zsúfolásig megtelt, virágdíszbe öltöztetett templomban dr. Hám Antal rendfőnök mondta a szentmisét Rédl Rezső, Mihálkó Béla, Halamka Gyula piarista tanárok és a rendi növendékek segédletével. Evangélium után a kecskeméti születésű dr. Balanyi György piarista, egyetemi m. tanár a következő szentbeszédet mondta:

Midőn szóra nyitom ajkamat, hogy hangos harsonázással hirdessem a mai nap örömét, nagyon nehéz helyzetben érzem magamat. Agyamban gondolatok forrnak, szemem elé víziók tűnnek s én nehezen tudom rászánni magamat, melyiket ragadjam meg a sok közül. Miről beszéljek inkább? Arról a hosszú fejlődésről-e, mely a színház helyén gubbasztó rozzant viskótól a mostani díszes *alma mater*-ig s az első néhány tucat tanítványtól a most idegyült népes diákseregig vezet? Avagy inkább egyéni életem emlékei közé nyúljak s azt rajzoljam, hogyan nyiladozott lelkem itt e szent falak között, hogyan zuhogtak rája szerető szívek és megértő lelkek bőven áradó hatászuhalagai, hozzáértő kezek közreműködésével, hogyan gyúlt föl benne az erkölcsi eszményért és idealizmusért hevülő lelkesedés szent tüze? Vagy talán azt a megértő áldozatkészséget magasztaljam, mellyel e nemes város katolikus polgársága fölkarolta és mindmáig szíven viseli iskolánk ügyét? Vagy

megpróbáljam fölbecsülni és érdeme szerint méltatni azt a mérhetetlen erkölcsi és szellemi energiát; mely a századok folyásában itt megfordult piaristák szivéből szerleáradt s egyéni ráhatások, ösztönzések formájában észrevétlenül alakította, nemesítette katolikus intelligenciánk erkölcsi és szellemi arculatát?

Miről beszéljek inkább? A hálás tanítvány, a szülőföldjén szeretettel csüggő polgár vagy a nagy múltban elmerengő piarista szemével tekintsem-e a messzeség távol ködébe veszett emberöltőket? A meghatolt köszönet forró lávaisággal álitatott szavait rebegjem-e, a jól végzett munka érdemének kijáró elismerés dithirambuszát zengjem-e avagy inkább a mult nagy tanulságain megacélosodott dolgozni akarás harsonáját zendülsem meg? Hiszen mindez az érzés itt örvénylik most a szivemben, itt fojlogatja a torkomat és szavakba, méltó kifejezésekbe kívánkozik és úgy érzem, hogy ünneprontást követnék el, ha csak valamit is elhallgatnék belőle.

De mielőtt szivünk felajzott érzéseinek szárnyakat adnánk s mielőtt a mult fölemelő tanulságait tetemre hívnánk, szent kötelességünk az oltár elé szóli és térdre kényszerít bennünket. Mert ebben az ünnepélyes órában csak imádás és hálaadás és hálaadás lehet első szavunk. „Te Deum laudamus. Hála néked örök nagy Isten, mert egyedül te tetted lehetővé, hogy kalazanci szent József alkotása itt a Duna-Tisza közti nagy rónaságon, melyet tatárfutás, török dúlás, kuruc és labanc pusztítás kietlen sivataggá tarol, háború és pestis elnéptelenített s a magára hagyottság félpogánnyá vadított, gyökeret ereszthetett és nemes hivatásának megvalósításához hozzáláthatott. Egyedül a te jóságod engedte magra kelni a sivány homokba vetett kicsiny mustármagot. Hiszen te adtál számunkra nagylelkű és megértő Maecenasokat, hogy fölkarolják és áldozatok árán is támogatásuk munkánkat, te adtál szivünkbe szeretetet és kitartást, hogy szüntelenül sugározzuk, ami fényt belőled, örök napunkból s a körülled keringő bolygógból, szenteidből magunkba fogadtunk s te támasztottál nekünk figyelmes tanítványokat, hogy magokba fogadják és egész életükben szivökbe zárják ajkainkról feléjük szálló igéidet. Egyedül te engedted, hogy ilyen nagy időn, immár több mint 200 éven át munkálkodhassunk a kalazanciusi program: *ad maius pietatis incrementum* valóra váltásán. Ami jó volt ebben a munkában, az mind tetőled van. Tied a kegyelem, tied az áldás, tied a siker. Mi csak azt ismételhajjuk, amtt az apostol mond: *Servi inutiles sumus facientes, quod faciendum est.*

Hála és dicsőség tehát neked jóságos Istenünk! Hála a sikerekért, hála a jó emberek jóságáért, hála a diákszivek fogékony-ságáért, de hála a kudarcokért, megpróbáltatásokért és hálállanságokért is, mert ezek is a te atyai kezedből jöltek reánk és mert ezek is számottevően közrehatottak egyéni arculatunk, magyar piaristaságunk kialakítására. Kétszáztíz évvel és néhány hónappal ezelőtt a te neveddel ajkunkon váglunk neki az elénk meredő irdatlan munkának, a te neveddel akarjuk lezárni működésünk e hosszú periódusát s a te neveddel ajkunkon akarunk eléje menni a bizonytalan jövőnek.

A jó Isten után hálával és köszönettel adózunk mindazoknak, akik bármi tekintetben hozzájárultak a kétszázéves mult sikeressé tételéhez. Így mindenekelőtt annak az arany szívű, gyémántjellemtű magyar főúrnak, aki annak idején „a mindenható Isten dicséretére és dicsőségére, a boldogságos Szűzanya tiszteletére, a római szentegyház gyarapítására és növelésére és embertársai javára” megvetette ennek az intézetnek aipáját. De hála és köszönet illeti azokat a kecskeméti polgárokat is, kik a tündöklő példa után indulva azonnal felismerték az alapítás jelentőségét, mindjárt kezdetben szerető gondjaikba fogadták a kalazanciusi eszmény újabb letéteményesét s erkölcsi támogatásukkal, sok esetben anyagi áldozataikkal eredményesekké, sikert gyümölcsözőkké varázsolták a messze tűnt emberöltőket. Mert hogy most két hosszú század diadalairól zenghetünk dicshimnuszokat, az első sorban gróf Koháry István nagylelkűségének és a kecskeméti katolikus polgárság szerető megértésének az érdeme. Hála és elismerés ezért nekik. A holtakat haló porukban is körüluggi imádságos megemlékezésünk, az élőket pedig a koporsójukig kíséri fokozott kötelességteljesítésben megnyilvánuló hálánk.

De az anyagi föltételek előteremtői mellett hálás elismeréssel idézzük azok szellemét is, akik önzellen munkájukkal életet és tartalmat leheltek a holt keretekbe, a nevelés neves és névtelen bajnokainak szellemét, kik egy férfielel duzzadó munkakedvét s egy eszmékért hevülő lélek szárnyaló idealizmusát áldozták a felebaráti szeretet legszebb és legemberibb parancsának a teljesítésére. A szeretet heroszai ők: szeretetet vetettek s azért szeretetet aratnak. Bár szívük már régen megszűnt dobogni, testük már régen elporladt, a hálás diákszívek ezreiben ma is kegyelet övezi emlékeket. Hogyan feledkezhetnénk meg róluk ma, mikor máskor is oly közel érezzük őket magunkhoz s mikor a rájuk való emlékezés mindig ifjuságunk legszebb és legönfeledtebb perceit varázsolja lelki szemünk elé! Százszor áldottak ők e napon. Ami szeretet és melegség eltölti szívünket, az ujjongó himnusszá forradva mind feléjük tör, hogy hirdesse jóságukat s nyomán fakadt soha el nem muló hálánkat.

Igy állunk itt a mult és jövő mesgyéjén. Szemünk visszafelé tekint s a szeretet heroikus erőfeszítéseinek láttára a boldog elragadtatás fényében izzik. Az első kecskeméti piaristán, Majthényi Domokoson kezdve a rég elköltözöttek hosszú sorának mosolygó arnyai tűnnek elénk, kik mind itt éltek, szeretett szülővárosunk. apáink és nagyapáink szellemi és erkölcsi értékeinek gyarapításáért veritékeztek s a csüggedés bús óráiban ide, e szent falak közé, ezekhez az oltárokhoz menekültek felfrissülésért, erőgyarapodásért. Láttukra a hála feltörő érzése vonja pirba arcunkat, büszke öröm dobogtatja meg szívünket s kimondhatatlanul boldognak érezzük magunkat, hogy mi is részesei lehetünk annak a fölmérhetetlen erkölcsi és szellemi energiaforrásnak, mely az értünk és elődeinkért folyó munkában felörlődött, kihamvadit nemes szivekből árad felénk. Egy vég-hosszát nem érő láncolat szemének érezzük magunkat, melyet a

legerősebb kötelék, a szeretet és hála érzése köt össze s büszkék vagyunk rá, hogy tagjai lehetünk.

De bármily jól esik elandalognunk a multon, bármily szívesen időzünk a hála és kegyelet adójának a lerovásánál mindazok irányában, kik bármily csekély mértékben hozzájárultak a tovatűnt századok sikereinek kiküzdéséhez és öregbitéséhez, a rohanó idő továbbhaladásra készlet bennünket. Multon merengő tekintetünk önkéntelenül a jövő felé fordul s a messzetűnt emberöltők aranyos verőfényű csillogása után az eléje döbbenő vaksötét éjszakába fúrja magát. Az öröm és boldogság csillogó fénye kihamvadt benne s helyébe töprengés és döbbenet ül. Istenem, mit hoz számunkra a jövő? A multhoz hasonló sikerek láncolatát-e vagy a kudarcok és vereségek tömegét? Továbbra is az marad-e iskolánk, ami eddig volt: a kalazanciusi értelemben vett *pietas* szerlesugározlatója s a katolikus intelligencia jellemfejlődésének célkitűzője és irányítója vagy egyszerű tudományközlő műhellyé alacsonyodik? Megmarad-e továbbra is az iskolának és a társadalomnak az a bensőséges és meleg érzelmi kapcsolata, melynek napsütésében most olyan jól esik mindnyájunknak időzni?

Ilyen és hasonló kérdések sűrűn sisteregnek bele a jubileumi öröm hangos hallelujázásába s még itt, az Úr oltára előtt sem tudunk tőlük szabadulni. Hiába, az emberi sziv úgy van megalkolva, hogy a jelen pillanat örömét sohasem tudja zavartalanul élvezni, mert mindig beléje vegyül az elvesztésétől való félelem szorongó érzése. A szép multon való elmerengést megzavarja a jövő bizonytalansága miatti aggodás. Ezért van, hogy a multban való gyönyörködéshez mindig bizonyos pedagógiai mellékiz is járul: az az igyekezet, hogy a merő elandalgáson túl okulást is meritünk belőle. Ezekből szorgos gonddal át meg át buvároljuk a mult történetét, hogy megállapíthassuk, minő tulajdonságainknak köszönhetjük eddigi sikereinket, mert azt világosan érezzük, hogy ami a multban erőt adott és sikereket gyümölcsözött számunkra, az a jövőben sem lehet gyöngeségünk forrása. A jelen esetben tehát az a kérdés izgat bennünket: mi értékest hoztunk mi kecskeméli és általában magyar piaristák? Mi ad saját jelleget, piarista jelleget multunknak? Min lehetünk büszkék a multban, mint sajátunkra és mihez ragaszkodjunk a jövőben, mint magunkéhoz? Mert ha erre a kérdésre meg tudunk felelni, kezünkben van jövőnk kulcsa.

Hogy van sajátságos piarista szellem, az a mult tanulságai alapján nem kétséges. Nekünk csak azt kell vizsgálnunk, minő vonások adják meg ennek a szellemnek saját arculatát. Erre kérdésre pedig könnyű megadnunk a feleletet. Hiszen itt áramlik előtünk az a *monumentum aere perennius*, melyet működésünkkel állítottunk magunknak, csak oda kell hozzája lépni, hogy tükrében megláthassuk arcunkat. Tehát mit látunk a tükörben. Milyen vonások karakterizálják a magyar piaristaság egészét?

Első tipikus piarista erényként minden bizonnyal az egyszerűséget és igénytelenséget kell említenem. Ez a vonás szent alapítóink egyéniségének kisugárzásaként első feltűnésétől kezdve karakteri-

zálja rendünk arculatát és legfőbb jellemzése marad. Az a két kis ütött-kopolt szoba ott a római Trasteverében, hol bölcsője ringott, hiven szimbolizálta és mintegy előre megpecsételte sorsát. Piaristaság és igénytelenség testvérek, kenyeres pajtások és együttesen mindenüttl szívesen látott vendégek voltak. Az első piaristáknak buzgóságuk és törhetetlen lelkesedésük mellett igénytelenségük volt a legjobb ajánló levelük. Csak a szent ügyet tekintették, melyre felesküdték s ha kellett, szívesen vállalták érte a lemondást és nélkülözést is. Régi iskoláink alapító leveleinek olvastán nem fagy csodánk, hogyan érhették be olyan kevés anyagi ellenszolgáltatással. Legtöbb helyütt épen csak annyit kértek, amennyi megóvta őket az éhenhalástól. És azért a jó atyák mégis mindig készörömet mentek új állomásukra, mert ez egyben az Isten és az egyház ügyéért vállalt küzdelem új színterét is jelentette számunkra.

De nemcsak a rend egyetemét, hanem egyes tagjait is jellemezte az igényeknek ez a minimálisra szorítása. Szent alapítónk nem hiába volt olyan nagy tisztelője a szegénység apostolának, assisi szent Ferencnek, szelleméből sokat átömlesztett tulajdon rendjébe. Hogy a XVIII. század folyamán olyan nagy népszerűségre jutottunk, azt főleg e szellem kisugárzásának: szegénységben és nélkülözésben is rendületlen Istenbenbízásunknak, lankadatlan munkakedvünknek és komorra, mordra soha nem váló kedélyünknek, szóval az anyagi javak birásától és nem birásától, nem befolyásolt lelki függetlenségünknek köszönhetjük.

Második egyéni vonás rendünk arculatán az elfogulatlanság, vagyis az abszolút előítéletnélküliség, mellyel a hamisítatlan piarista szellem első fellobbanásától kezdve tekinti a dolgokat, legyenek bár tudományos, irodalmi, társadalmi vagy akármilyen természetűek és az a magától értetődő természetesség, mellyel a céljához szükséges jót onnét veszi, ahol épen találja. Ebből az erényünkből következett józan eklekticizmusunk, mely következményeiben olyan áldásosnak és termékenyítő hatásúnak bizonyult. A magyar piaristaság egyeteme sohasem kötötte le magát csökönyszerűen és egyoldalúan egyetlen tudományos theória vagy pedagógiai rendszer mellett sem, hanem szorgalmas méh módjára, mindegyikből kiválogatta és céljához képest átalakította, amit jónak és hasznavehetőnek ismert föl bennök. Elfogulatlansága megmentette az egyoldalúságtól s a theoretikus mélység hiányaért a praktikus sokoldalúság adományával kárpótolta. Hogy pedagógiai működésünkkel a XVIII. század folyamán olyan nagy sikereket értünk el, azt első sorban abbéli tulajdonságunk érvényesülésének köszönhetjük.

Szorosan összefügg ezzel harmadik helyen emlithető erényünk, melyet így szeretnék fogalmazni: haladó konzervativizmus. A sziv önmagáért beszél. Arról van itt szó, hogy a magyar piaristaság egyeteme mindig módját tudta ejteni, hogy a jelen és a jövő követeléseit összhangba hozza a mult hagyományaival. Semmit csak azért, mert régi, mert a multra emlékeztet, soha el nem vetett és viszont semmire csak azért, mert új, nem esküdött. Nem esett bele azok hibájába, akik messzetűnt korok elfakult ideológiájához akar-

ják szabni koruk törekvéseit. A régi piaristák jó történetfilozófusok voltak. Tudták, hogy a történeti fejlődésnek nem lehet előre kicirkalmazni az útjait. Megszivelték a Prédikátor szavait: „Omnia tempus habent et suis spatiis transeunt universa sub coelo. Tempus plantandi et evellandi, quod plantatum est . . . Tempus destruendi et aedificandi.” De egyben jó pszichológusok is voltak: mindig eltalálták az alkalmas időpontot a régi és új fölcserélésére, illetve a mértéket a kettő összeegyeztetésére. Ezzel elérték, hogy mindig korszerűek maradtak, sőt időnként a haladás élén jártak és mégsem váltak egyoldalú forradalmi újítókká, mert ami értékes volt a régi-ben, azt mindig át tudták menteni az új barkedőbe.

De talán valamennyi egyéni vonásunk között legszembetűnőbb hazafias és erősen nemzeti közszellemünk. A köztudalban mindenestre ez él benne leginkább. A hazafias piaristarend emlegetése már szinte szokmányos frázissá vált. De mi büszkék vagyunk erre a jelzőre. Büszkék vagyunk rá, hogy ennyire összefortunk a magyar földdel és a magyar fajjal. Büszkék vagyunk rá, hogy magyar piaristarend lettünk és vagyunk. Amit annakidején a derék Horányi Elek mondott: *provehimur non praemio, sed patrio amore*, mindnyájunk szívéből mondta. Önérzetesen hivatkozhatunk reá, hogy piarista elődeink hazaszeretete nem csillogó szavakban és méltóságos hömpölygésű körmondatokban, hanem tettekben lüktetett. A régi magyar piaristák nem ajkukkal, hanem szívükkel és működésük egész szellemével szerették hazájukat. Ez a szellem tette azt, hogy először magok váltak idegenekből izig-vérig magyarokká, azután szárnyat adtak a rab magyar szónak, magyar köntöst szabtak a magyar gondolatra, magyar polgárokkal népesítették be a bábeli zűrzavart mutató magyar városokat s magyar értelmiséggel népesítették be a közhivatalokat. Mint a magyarság előretolt őrszemei, végbeli vitézei nélkülözéssel, sokszor nyomorral küzdve, de mindig odaadással dolgoztak nemes patinájú tradícióik megvalósításán s az eredmény a nemzeti szellem öntudatra eszmélése s a magyarság hatalmas előretörése lett.

Hát ime ilyen vonásokat vetít elénk a mult tüzetes szemügyre vétele. Ilyenek voltak elődeink, tehát nekünk is ilyennek kell lennünk s akkor nem lesz okunk félni a jövő bizonytalanságától. De vajjon tudunk-e majd ilyenek lenni? Erre a kérdésre megadja a feleletet a hely, ahol állunk. Hiszen az Úr oltára előtt állunk. Elődeink innét merítették erőt, innét meritünk mi is. Tudjuk, hogy „mindent megtehetünk az által, aki megerősít minket.” Aki meghívott bennünket az ő napszámába, ad hozzá erőt is. Csak bizzunk Istenben, bizzunk eszményünk gyengítetlen vonzó erejében, bizzunk a jó emberek jóságában. Ezzel a bizalommal induljunk neki az új munkának, talán új küzdelemnek: régi erőforrásokkal és új lelkesedéssel, öreg zászlókkal és ifjú akarattal. Legyünk biztosak felőle, hogy velünk az Isten, kinek ügyéért harcba szállunk. Amen.

E mélyenjáró gondolatok erős nyomokat hagytak a hallgatóság lelkében s az istentisztelet végén felhangzott Te Deum örökké fenyegető akkordjaiban szállott az egy szívvé-lélekké forrott hívők hála-

adó imádsága az Ég felé. A hálaadó istentisztelet melegségébe és áhítatába olvadt bele a találkozó iskolatársak ünnepi öröme és az isteni Gondviselés iránt érzett megilletődött szeretete, hogy annyi vérzivatar, a hazáért átélt rengeteg szenvedés után megengedte az élőknek viszontláthatni egymást.

Egész emberöltő diákságát ölelhette ismét magához a vén iskola és a meghítt hangulatú öreg templom, ahol a múltban annyi vágy alakította a jövő nagy terveit, annyi sóhaj kísérte e tervek megvalósulását. Teljesült vágyaikat, de letört reményeiket is elhozták az intézet 45, 40, 30, 25, 20 és 10 évvel ezelőtt végzett növendékei, hogy az iskola százados küzdelmeiből erőt merítsenek jövő erőfeszítéseikhez s hálát adjanak az Istennek a múltban vett jótélményeiért.

Az ünnepélyes szentmisét 11 órakor az iskola tágas udvarán ünnepély követte. Százakra ment itt is az érdeklődők száma s köztük az egyházi, városi, katonai és más előkelőségek adtak szint a jubileum egész Kecskemétre kiterjedő jellegének. Az intézet növendékei pedig saját tervezésű pályanyertes műsoraikkal kedveskedtek a megjelent vendégeknek. Szabó István rajztanár ügyes vezetése alatt álló tanulók közül a bíráló bizottság a következőket jutalmazta: első díjat (80—80 ezer K-t) nyertek Szórád Péter és Varga Béla VII. o. tanulók, a másodikat (70 ezer K-t) Csillik János VII. o. t., a harmadikat pedig (60 ezer K-t) Tarr László VIII. o. t. kapta. Dicséretben és 30—30 ezer K. jutalomban részesültek: Vámos Kálmán IV. o. t., Sztankay Lajos VIII. o. t., Höchinger Miklós VII. o. t., Migra József IV. o. t., Herp János VIII. o. t., Tasi László VIII. o. t., Deim Gusztáv VIII. o. t., György Béla VII. o. t. és Rehák János VIII. o. t.

Maga az ünnepély Bellini „Norma“ című operájának nyitányával kezdődött, amelyet Schüssler Albert piarista tanár vezényletével s a volt növendékek közreműködésével az ifjusági zenekar adott elő a templom falánál izlésesen felállíott emelvényen Calazanci szent József megkoszorúzott képe alatt.

A mellette levő másik emelvényen, ahol a hivatalos világ képviselői foglaltak helyet, dr. Hám Antal rendfőnök állott fel és általános figyelem megismételten zajos helyesléssel kísért következő beszédet mondotta el:

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Az 1617. évi március 25-ike a legfontosabb időpont a kegyestanítórend történetében. E napon öltötte ugyanis magára Kal. szent József Giustiniani bitoros római kápolnájában a piarista reverendát s ugyane napon vette át a papi öltönyt a rendalapító kezéből az a 14 elszánt és lelkesüléstől égő férfi is, akik közül mindegyik a gyermekek nevelésének akarta szentelni egész életét.

Ez volt a kegyestanítórend megalakulása.

Az intézmény céljának rendkívülisége és nagyszerúsége: az *ingyenes elemi népiskola*, mely a modern népoktatás elemi iskolá-

jának első öse, e 15 férfiúnak csodálatos buzgósága és fáradhatatlan munkálkodása révén csakhamar oly híressé teszi a rendet, hogy nemcsak Olaszországban jelentkeznek a városok oly tömegesen kérésükkel, hogy területükön piarista iskolát nyissanak, hogy szent Alapítónk, bár örvendezve mondja: „Ha tizezer szerzetesem volna is, egy hónap alatt el tudnám helyezni, annyifelé hívnak bennünket“, kénytelen tagok hiányában a kérelmek legnagyobb részét visszautasítani, sőt a kérvényezők tömege ellen a Szentszéknél keresni oltalmat, hogy ne legyen kénytelen annyi iskolát nyitni, — hanem híruk csakhamar túllépi Olaszország határait s egymás után nyílnak meg a piarista iskolák Spanyolországban, Ausztriában, sőt a távolfekvő Lengyelországban is. Innen telepíti be őket 1642-ben, tehát még a rendalapító életében, Lubomirszky Szaniszló lengyel herceg Podolinba, mely akkor, mint elzálogosított város, Lengyelországhoz tartozott. Ez az iskola a lengyel nemes ifjúság legkeresettebb és leglátogatottabb iskoláinak egyike lett.

Az első piarista, ki Magyarország területére lépett, Frankovics Pál volt, aki 1666. március 6-án jött Privigyére Hanáczy Ferenc piarista klerikus kíséretében. Ez utóbbi volt az, aki legelőször tanított hazánkban a Privigyén megnyílt piarista iskolában.

Az új iskola híre nálunk is csakhamar szétfutott mindenfelé. Egymásután nyílt meg itt is ott is a piarista iskola és pedig oly iramban, hogy a rend alig egy századdal alapítása után már 28 helyen tanított, mely szám a XVIII. század folyamán 33-ra emelkedett.

A piarista iskolák gyors elterjedésüket különféle tényezőknek köszönhették.

Elsősorban ama *vallásos alapnak*, melyre Kal. szent József az ő iskoláit állította.

A nevelés története mutatja, hogy Isten nélkül nem lehet nevelni. Mert ha a nevelés célja az, hogy a gyermekeket igazán emberi azaz észszerű, erkölcsös és vallásos élet élésére képesítsük, akkor belőle Istent kizárni nem lehet már azért sem, mert Isten nélkül erkölcs sincs. Társadalmi állapotunk ziláltsága ma is ékes szóló bizonyítéka annak az igazságnak, hogy senki sem vehet más alapot, mint az Úr Krisztus. A nem rég lefolyt forradalmak s a nyomukban előretörő vörös uralom megdőbbséget példái annak, hogy hova vezethet az ember szabadsága, ha nem fékezi azt magasabb helyről jövő erkölcsi korlát és a most is mindenütt dúló osztályharcokat, mint a tapasztalat mutatja, nem tudja más megszüntetni, mint a vallásos nevelés.

Mintha előre látta volna szent Atyánk ezt a küzdelmet, nevelési rendszerét nem a gazdagoknak, hanem a szegényeknek, tehát épen azoknak szánta, akiknek az emberek között fennálló szellemi és anyagi különbség megértésére, Krisztus Urunk ama szavainak felfogására, hogy szegények mindig lesznek velünk, leginkább szükségük van felvilágosításra. Ezért adja iskolájának a Scholae Piae Pauperum: *a szegények ingyenes és vallásos iskolája* nevet. Tudja ugyanis, hogy a mennyei igazságokkal való foglalkozás megnyug-

latja a háborgó lelket s nem engedi, hogy gondolkodása teljesen az anyagiak felé terelődjek s az anyagiasság mély örvényébe süllyedjen, ami — ha megtörténik — feltétlenül maga után vonja az erkölcsi romlást. A társadalom erkölcsi hanyatlása ugyanis csak két forrásból fakadhat: a tudatlanságból és a vallástalanságból. Kal. szent József ezt tudva, úgy vélte, hogy a nép erkölcsi nivóját csak úgy lehet felemelni, ha a valláserkölcsi érzelmek ápolásával összeköti az érzelemnek ismeretekkel való fejlesztését és látítását. És ebben Kal. szent József úttörő volt. Mert előtte nem volt iskola, mely a kettőnek harmonikus összekapcsolását kiemelte és egyedüli feladatának tekintette volna. A szívnek és az észnek harmonikus kiképzése tehát a piarista iskoláknak fő jellemvonása alapításuk óta. Ebben rejlett nagy nevelő ereje Kal. szent József alkotásának s ebben rejlett oka főképen, ha nem is egyedül, annak a nagy felkarolásnak, mely a rendet mindenütt kísérte, ahol csak megjelent.

Hozzájárult ehhez két oly ok is, melyek mindenike lebilincselő hatással volt a közvéleményre ujdonságánál fogva. Ezek egyike volt a *tanítás ingyenessége*.

Nagy szó! Sokkal fontosabb és kihatásában sokkal jelentékenyebb, mint amit e néhány egyszerű szó első pillanatban magában rejt. Tessék elképzelni, mélyen tisztelt Hallgatóim egy iskolát, melynek tanítóit senkisémet fizeti s akiről csak a jó Isten gondoskodik, s amely iskolában nemcsak hogy tandíjat nem fizetnek a gyermekek, hanem még ők kapnak higiénikus testiápolást (fürösztsést, mosdatást stb.), könyvet, írószereket, szóval mindent, ami az iskolai tanuláshoz szükséges. Oly iskolát állít tehát Rendalapítónk a nevelés szolgálatába, milyent eddig nem ismertek s minőt az állam a rendelkezésére álló óriási anyagi erő dacára sem tudott még a mai nap sem teljesen megvalósítani.

A másik ok, mely szintén nagy szerepet játszik a piarista-iskolák elterjedésében, az u. n. *reál-tárgyaknak*, főként a mennyiségtannak előtérbe állítása volt.

Sajátságos dolog, hogy szent Atyánk korának a gyakorlati tudományok iránt nem volt érzéke, a számokkal való foglalkozást meg éppen lealázónak tartották. Miért? Bajos elképzelni. Rendalapítónk e lenézést az emberek gögijének tulajdonítja s a mennyiségtan tanítását lelki fiainak úgy ajánlja, mint az alázatosság megszerzésének tudományát s nagy érdemül tudja be annak, aki tanítására vállalkozik. Egyik levelében így ír: „Mennyiségtant tanítani rendünkben nagy érdem, ámbár ezt a kevélyek nem tudják felfogni. Pedig aki magát meg nem alázza, nem is magasztaltatik fel.” Máshol pedig arra figyelmezteti Pál atyát, hogy iparkodjék néhány rendtagot a számvetésre úgy megtanítani, hogy azok azután képesek legyenek azt másoknak is előadni. „Együttal értesse meg velük azt is, hogy azokat, kik kevélységből ezt a rendünkre nézve oly hasznos művészetet vonakodnak megtanulni, majd Isten sem fogadja be az ő társaságába azért, mert a számvetésért nem akartak megalázkodni úgy, amint Isten megalázta magát irán-

tunk való szeretetből." (*Nicht Documenta spirit. S. Jos. Cal. 33.*) Egyuttal megjövendöli, hogy a számvetés tanítása miatt iskoláink nagy becsülésben fognak részesülni. (U: o.)

Rendalapítónk tehát az első, aki a klasszicizáló iránnyal szemben a reál-tárgyak fontosságát hangsúlyozza. Ami abban a korban, mikor az érdeklődés teljes hiánya mutatkozott irántuk, bizonyára nem kis érdem, főként mikor ezzel tényleg érdeklődést tudott kelteni.

Vegyük még ez okokhoz a rend *igénytelenségét*, mely annyira szerény, hogy a legkisebb alapítványokkal és a legegyszerűbb zúggal is beéri, csakhogy iskolát nyithasson s a tudományhoz édesgethesse a gyermekeket.

Ezen általános okokon kívül Magyarországon volt még egy ok, mely a piarista iskolák gyors elterjedése okainak vizsgálatánál nem kis súllyal esik a mérlegbe s ez, a kezdetben idegen: olasz, német, morva, tót és lengyel nemzetiségű *rendtagoknak erősen magyarosodó és magyarosító szelleme*, mely a magyar rend tartományra annyira ráütölte bélyegét, hogy a többi nagy rendek internacionalizmusától eltérőleg, a magyar rendtartomány mintegy külön kis piarista renddé alakult át, mely egész a legutóbbi időkig, minden idegen befolyástól menten, belső életét a saját káptalanain hozott törvények szerint szabályozta, külső magatartásában pedig csupán a magyar állam törvényeinek hódolt. Joggal mondhatta tehát róla egyik író: „A kegyesrend mindig együtt érzett a magyar nemzettel; örült a haza örömnapjaiban s együtt gyászolt, együtt zokogott a nemzettel, ha fájdalom nyilalt át a haza testén, Tagjai, bár közülök sokan nem született magyarok, mint a magyar nemzeti öntudat képviselői, a hatalom nyomásaival szemben, még szenvedések árán sem engedték kialudni a nemzeti önrerzetet, a magyar nyelv jogait és a rajongó fajszeretetet növendékeik szívéből.”

Ha már most, mélyen tisztelt Hallgatóim mindezt összefoglaljuk, akkor a piarista rendnek nemcsak az egész világon és különösen hazánkban való gyors elterjedését értjük meg, hanem megkapjuk még annak a magyarozatát is, hogy miért terjedt el a rend nálunk különösen nemzetiségi vidékeken vagy olyanokon, melyek idegen ajkú népek területeivel voltak határosak. És mivel idegen ajkú honfitársaink leginkább az ország határszélein laktak, ez volt az oka, hogy rendházaink mint valami gyűrű övezték Magyarország határait. Keleten Máramarossziget, Kolozsvár, délen Temesvár, Nagybecskerek, nyugaton Nagykanizsa, Magyaróvár, Pozsony-Szent-György, északon Trencsén, Rózsahegy, Podolin, Kisszeben mind egy-egy ékkő volt ebben a gyűrűben. Sajnos a trianoni béke széttörte ezt a gyűrűt. 24 házunkból és iskolánkából csak 10 maradt meg nekünk, a többi pedig áldozatul esett a békének.

Ami az oázisnak üde levegője az eltikkadt utasnak, az nekünk, elgyötrött magyaroknak, ez a szép ünnepély, melyet e főgimnázium 200 éves fennállásának szentelünk hazánk szétdarabolásának és elnyomatásának fojtó légkörében. Örülünk, hogy országnak világnak odakiálthatjuk, hogy ime mi már akkor állítottunk népmívelő intézeteket s létesítettünk kultúrintézményeket, mikor az országunkat

szétmarcangoló némely hatalmak nyelvében talán még a *kultúra* szó is hiányzott, vagy ha nem is hiányzott, de annak tartalma nekik teljesen ismeretlen volt. Épen azért e szép ünnepben nem szomorú eseményekre való emlékezést keresek, hanem a bizakodásnak, a bátorításnak azt a hangját, mely felemeli a lelket s csüggedni nem enged.

Hogy mi volt e gimnázium 200 éves működése Kecskemét és vidékének kultúr-életében, ezt nálunk hivatalosabbak fejtelessék. Én most csak annak megállapítására szorítkozom, hogy a piarista tanításnak és nevelésnek azt a programját, melyet Kal. szent József állapított meg, mi, az ő lelki fiai, az elmúlt két századon keresztül hiven törekedtünk itt is megvalósítani.

Állt pedig e program abban, hogy az ifjúságot mindenkor vallásosságra, felebaráti szeretetre, hazafiságra és békés szellemi munkásságra neveljük s távoltartsunk tőle mindent, mi akár tanulmányi előmenetelére, akár erkölcsi magaviseletére káros befolyással lehetne. Mert a mi Rendalapítónk nemcsak azt kívánja tőlünk, rendjének tagjaitól, hogy minden erőnkől törekedjünk „ad discipulorum profectum in litteris et in spiritu“ vagy hogy a tanulóba vallásosságot és tudományt öntsünk, hanem lelkünkre köti azt is, hogy akként vezessük őket: „Ut omnes sint humani, iisque assidue inculcent moderantiam et urbanitatem“, azaz hogy mindent elkövessünk, hogy tanulóink mindenki iránt emberségesek, szerények, udvariasak és illemtudók legyenek.

Ez volt a piarista tanítás programja a múltban és ez ma is.

Mi tehát ebben a szellemben akarunk működni továbbra is. És ezzel azt hiszem, hogy nemcsak szent Alapítónk akaratának teszünk eleget, hanem azon szülők óhajának is, kik gyermekeiket ez intézetbe hozva, ránk bizzák. Az előbbi természetes; az utóbbit pedig abból a tényből következtem, hogy az intézeteinket látogató tanulók száma újból örvendatosan emelkedik. Ami vezérgondolatunk tehát mindig az lesz, hogy tanításunkkal Kal. szent József nagy eszméjét valósítsuk meg. Ez szerzett iskoláinknak nevet és dicsőséget eddig is, és meg vagyok győződve, hogy ha mindig a Rendalapítónktól megvont mesgyét követjük, tisztelettel fogják továbbra is emlegetni mindenütt nemcsak rendünk nevét, hanem azon intézetét is, melyben működünk.

Már pedig Tertullian szavai szerint: *Fides nomen salus est proprietatum*: aminek a nevét állandóan tisztelettel emlegetik, az fennmarad időtlen időkig.

Adja a Mindenható, hogy Tertullián jós szavai most ünneplő intézetünkön is valóra váljanak.

A vallás és közoktatásügyi miniszter úr Óexcellenciájának helyettesét, mélyen tisztelt vendégeinket és a nagyérdemű ünneplő közönséget tisztelettel és szeretettel üdvözölve, a jubiláris ünnepűnket megnyitom.

A rendfőnök úr nagy tetszéssel fogadott beszédét az énekkar szereplése követte. Mangold K.: „Legkedvesebb tanyám“ című darabját adta elő Papp Gyula piarista tanár vezetésével.

Ekkor Somogyi Szilveszter, Szeged város polgármestere tartotta meg ünnepi beszédét.

Tisztelt ünneplő közönség!

Nincsen e világnak még oly jelentéktelennek látszó tárgya vagy eseménye sem, mely felett ha gondolkozni kezdünk, egy egész örökkévalóság ne tárulna elénk. A csillagos égbolt, vagy a virág szirma, az egyiptomi piramisok, vagy a levegőben úszó porszem, az amerikai felhőkarcoló vagy a hangyaboly, ha azoknak keletkezését és elmulását tekintjük, visszatükrözi nekünk a végtelent, az egész nagy mindenséget és bennünket, gyarló embereket az Isten mindenhatósága előtt halandókhöz illő mély alázattal leborulni kényszerít.

Ma itten minket következményeiben messze kiható nagy jelentőségű esemény hozott össze ünneplő szívvel, hogy kegyeletesen megemlékezzünk rég mult időknek egy nagy emberéről és alapvető jelentős cselekményéről, mely a magyar Kosmost innen Kecskemét-ről ragyogta be.

Sophokles mondja Antigonében „Sok nagyszerű van a földön, de köztük az ember a legnagyobb“. Am az emberek között is óriási különbség van, jellemre, tehetségre, alkotni tudásra nézve, s ha az emberiség nagyobb részben olyan szép lelkű, nemes érzésű és magas gondolkodású férfiakból állott volna vagy állana, mint gróf Koháry István altábornagy országbíró volt, akkor az állandó földi boldogság csillagának szelid fénye töltené be a mi bolygónkat.

1712-ben a nyitrai kegyesrendi atyák iskolacsengenetyűjének templomba hívó ércszava keltette fel Koháry figyelmét, mikor kocsi-ján Csábrágból a pozsonyi országgyűlésre ment s mikor látta a fegyelmezett, rendben templomba haladó szelid arcú tanulóifjúságot, megszületett benne a gondolat, hogy Kecskeméten, ahol ő földesúr volt, hasonló intézményt létesít.

Es ime az ige testté lőn. Az egyszerű csengelyűszó mögött feltárult az egész világ. Azóta közel félmillió magyar ifjú hagyta már el ezt az intézetet, akik mint írók, művészek, honoratiorok, iparosok, kereskedők vagy földművesek gyarapították az emberiség kincses házának gazdagságát.

Az alapító nagy férfiúnak a szelleme talán ma itt lebeg felet-tünk, — és én idézem őt, a nemes magyar főurat, aki nemcsak ezt a jót tette, hanem egyéb kegyes és jólékony célokra, templomokra, kórházakra, iskolákra a mai érték szerint 20 millió aranykoronát, 340 milliárd papir koronát fordított, — idézem őt és kérem az ő megdicsőült szellemét, hogy lengje át magyar főurainkat, hassa át a magyar nábobok lelkét, hogy ezért a magyar nemzetért, mely nekik anyagi jólétet biztosított, hozzanak áldozatot is, hogy fajunk, — mely itt Európa közepén oly elszigetelten áll, erősködjék, művelődjék, hogy fennmaradjon.

Ez a nemes lelkű főúr tette lehetővé, hogy 1715 január vége felé megjelent Kecskeméten az első 3 piarista: Majtényi Domokos házfőnök, Pál áldozópap és Ágoston papnövendék. Szegényesen jöttek, mint a bibliai Lázár, és egyszerűen, mint a régi imakönyvek egyszerű imádságai; de azzal a törhetetlen bizalommal, mely csak a nemeset, szépet és nagyot alkotni vágyó ember erős lelkét jellemzi,

1716-ban kölcsönként helyeken már megnyílt az első két osztály és épen négy osztályú kis gimnáziummá akarták kifejleszteni, mikor 1718 szent József napján lüz támadt, mely elhamvasztotta nemcsak a piaristák ideiglenes lakását, hanem annak minden bútorait és felszereléseit.

Akit a jó ügy szolgálatában mindjárt az elején csapás ér, azért ne adja még fel a küzdelmet. A bölcs nem búsul tétlenül veszteségein, hanem sorsának javításához vigan hozzáfog. Aki nem bizza el magát a szerencséjében, de nem is esik kétségbe a sors csapásai között, csak az tud az élet e két ellentétes végletén egyforma lélekkel és szilárdan megállni. És a kecskeméti piarista atyák talpig férfiak voltak. Eltakarították a füstölgő romokat s hangya szorgalommal újból hozzáfogtak az építéshez, Becsületes, derék munkájukhoz Isten is hozzáadta az ő áldását és 1725-ben ideiglenes lakásukból átköltöztek az új társházba.

Gyorsan fejlődött az intézmény, mint egy új életre kelt növény. A vidék tanuló ifjúsága is falai közé jött a piarista atyák tanításait hallgatni. Kisgimnáziumból nagygimnáziummá növekedett és 1759-ben 480 tanulója volt, amikor bekövetkezett az elsőnél jóval nagyobb megpróbáltatás, II. József király uralkodása alatt a hanyatlás kora. Ez a király nem ismerte sem a területet, amelyen, sem a népeket, amelyek fölött uralkodott. Voltaire és más megtevedt nyugati filozófusok téveszméinek hatása alatt feloszlatta a vallási társulatokat, nagy tandíjakat hozott be és lehetővé tette, hogy a serdülő, fogékony lelkű tanulóifjúság megkülönböztetés nélkül színházba járhasson, táncmultságokra és nyilvános mulatóhelyekre. Mint mikor a késői dér elhervasztja a gyöngye virágokat, úgy hatott intézkedése a tanuló ifjúság számára és lekövetésére. A kecskeméti gimnázium ismét 4 osztályú kisgimnáziummá lett és tanulóinak száma alig érte el a 80-at.

II. József csak halálos ágyán látta be tévedéseit és egy tollvonással megsemmisítette rendelkezéseit.

Uralkodása egyike a világtörténelem legnagyobb tanulságainak. Ami a kecskeméti iskolával történt, ugyanez a sorvasztó szélvihar végig száguldott minden viszonylatban minden tartományán, — és a büszke királynak meg kellett alázkodnia, meg kellett buknia, mert a valódi étellel ellentétbe helyezkedett. Így mennek tönkre címeres ősrégi családok, melyek nem értik meg a kor intő szavát s annak követelményeihez nem tudnak, vagy nem akarnak alkalmazkodni, így enyésztek el hajdan hatalmas nemzetek, melyeket helytelenül kormányoztak, és melyek fenéig ürítették a jólét nyújtotta élvezetek habzó poharát, — és így buknak el kötelességükről megfeledkezett fejedelmek, akik Dante purgatóriuma szerint az Ég előcsarnokában a túlvilági mezőkön vezeklésként éneklék a Salve Reginát.

Hatalmas tanulság II. József élete, mert ami rosszat csak férfi korában alkotott, élete végén meg kellett semmisítenie és így voltaképpen nem maradt utána sem egy érzés, sem egy gondolat, sem egy hang. Romboló munkája után csak azok az intézmények támadtak fel, melyekben lélek volt. Mert minden szervezet születik, fejlőd-

dik, hanyatlík és elpusztul. De amelyben szellem, amelyben lélek van, az mindannyiszor új fizikumot ölt magára és poraiból megélemedett Fénix gyanánt tovább él.

Igy kapott újult erőre a róm. kath. gimnázium is már I. Ferenc alatt, aki a vallást visszahelyezte trónjára, és fejlődött, gyarapodott. 1825-ben felépült az új iskola. Átélté az osztrák elnyomás korszakát, 1860-ban főgimnázium lett és 1863-ban tették itt az első érettségit 10-en, köztük az én tisztelt barátom, Kecskemét kiváló polgármesterének néhai édesatyja Zimay Károly is.

Mi, akik régente a kecskeméti piarista gimnáziumban fejeztük be középiskolai tanulmányainkat és a mostani növendékek is különös hálával és mély tisztelettel emlékszünk meg az intézmény nagynevű alapítójáról és a magyar kegyesrendi atyákról, akik a tudomány mellett minket mindig a vallásosságra és a hazaszeretetre tanítottak, az erény és igazság tiszteletére és gyakorlására s a bűn megvetésére és kerülésére neveltek. Ezekre a becsületes tanításokra soha sem lehetett nagyobb szüksége hazánknak, mint ezekben a gyászévekben és a még elkövetkezendőkben. Bizzunk az isteni Gondviselésben, a magunk erejében és abban, hogy a sors változandó.

Van a megmérhetetlen égboltozatnak egy csillagképe sok ezer millió mérföldre tőlünk, — a Cselhal. Ennek a csillagzatnak van egy tagja, a Mira-Mira Ceti, mely időnkint elhomályosul, majd újra vakító fényű lánggal ég. A csillagászok nem tudják megfejteni a változás okát. Egy fél év alatt szétfoszlik a Mira, s a legerősebb távcsöveken is csak ritka ködfoltot lehet látni a helyén, melyet véghellen hidegség borít. Majd valami gigantikus erő ismét összehozza a parányokat, kigyul a csillag és oly hőséget áraszt, melyben a mi földünk megolvadna. Az Isten hatalmának e magasztos megnyilvánulása örök rejtélye marad az emberek előtt az égboltozatnak.

Most a mi magyar csillagunk lehanyatlott, de vannak reményre jogosító némi jelek, hogy a népek egén ismét ragyogni fog nemzetünk. És ide tartozik e biztató jelek közé ez a mai ünnep is. Megemlékezni rég mult időknek nagy férfaiáról és intézményeiről, melyek nemzetünket emelték, oly ténykedés, mely kiváló tiszteletünkre érdemes. Becsületére válik Kecskemét hatóságának és közönségének, amelynek én csak azt kívánom szivem mélyéből, hogy adjon a jó Isten ennek a derék nagy magyar testvér városnak sok intézményt, mely oly kiválóan oldja meg lélek és nemzetmentő hivatását, mint piarista gimnáziuma.

A beszédet az ünneplő közönség gyakran szakította meg zajos helyeslésével és tapsaival s mély hatását hosszas ünnepléssel honorálta.

Ezután a zenekar Offenbach: Hoffmann meséi Intermezzóját adta elő, majd Fejes Tibor VIII. o. t., kegyesrendi növendékpap Sík Sándor: Fiúk c. versét szavalta el, Hajagos László I. o. t. pedig a legkisebb tanítványok nevében üdvözölte az öreg iskolát. M. Fittler Róza, az angolkisasszonyok főnöknője a vezetése alatt álló leánygimnázium üdvözlétét tolmácsolta és megkoszorúzta a gimnázium

zászlaját. Befejezésül felhangzott a Magyar Hiszekegy nagyszerű dallama a zenekar kíséretében s a közönség mély lelki benyomások hatása alatt távozott az ünnepély színhelyéről.

Az ünnepséget mintegy kétszáz terítékes társas ebéd követte, amelyen több pohárköszöntő hangzott el. Fáy István főispán a kormányzóra, Révész István prelátus a kultuszminiszter képviselőjére, dr. I. Szabó László a megyés püspökre, Zimay Károly polgármester a piarista rend főnökére és a rendre, dr. Hám Antal a polgármesterre és a város katolikusaira, dr. Nyúl-Tóth Pál a megjelentekre, Takács Mihály nagykőrösi plébános, kerületi esperes a piaristákra mondottak felköszöntőt. Dr. Meczner Sándor jogakadémia tanár a református iskolák üdvözlétét tolmácsolta, Porsl Kálmán igazgató pedig a felegyházi reálgimnázium jókívánságait hozta el. Niklos János igazgató az ünnepély rendezőinek és résztvevőinek mondott köszönetet. Dr. Hám Antal ismételt felszólalásával a Leányclub tagjait köszöntötte a felszólalásban kifejtett fáradozásaiért.

Délután 5 órakor kezdődött az iskola udvarán a „Diákszövetség” által rendezett kertiünnepély. Ennek keretében a cserkészujoncok tették le fogadalmukat. Dukovits Lőrinc parancsnok, Miháلكó Béla kerületi főtitkár, Fekete Gyula IV. o. t. régi cserkész, Lett József siketnémaintézeti igazgató mondtak lelkesítő beszédeket.

Ezt követte az önképzőkör beszámoló díszgyűlése, a pályázatok nyerteseinek kihirdetése. A régi szokáshoz híven a díszgyűlés keretében szavalatokat ének- és zenekari számokat adott elő az ifjúság.

Ennek végeztével megkezdődött a kertiünnepség is. A sok sátor előtt megelevenedett az élet. A „Nővédelmi Misszió” fáradhatatlan hölgyei szolgálták ki a nagy számban megjelent közönséget, amely esti 10 óráig a legjobb hangulatban töltötte idejét.

A kertiünnepély tekintélyes jövedelmét a „Diákszövetség” diákjóléti célokra fordítja.

Kétszázéves intézetünk végül nem mulaszthatja el, hogy e helyen hálájának kifejezést ne adjon mindazok részére, akik az emlékezetes jubileum alkalmával fáradságot nem ismerő odaadással buzgólkodtak a nagy napot külső kereteiben és belső tartalmában valódi ünneppé tenni. Első sorban a „Diákszövetségben” tömörült volt tanítványainak a rendezésért, a róm. kath. Egyháztanácsnak, Kecskemét városának és a többi adakozóknak nagylelkű áldozataikért, a „Nővédelmi Misszió”-nak az adományok gyűjtésében és a kiszolgálásban való önzetlen tevékenységeért és a nagyközönségnek vonzalmáért, szeretetéért.

Intézetünk pedig viszonzásul azt adja, amit a piarista rend nagy alapítója, Kalazanci szent József iskolái számára kijelölt: maius pialtis incrementum.

Papp Gyula.

I. Az új tanterv életbeléptetése.

Az 1924. évi XI. törvénycikk a fiúközépiskolának három fajtát állapítja meg, ú. m. a gimnáziumot, a reálgimnáziumot és a reális-kolát. Ezen tc. 5. §-a a magy. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek biztosítja azt a jogot, hogy az ország területén fennálló áll., kir. kath., törvényhatósági, közs., társulati és magánközépiskolákra megállapítsa az iskola típusát; a többi középiskolákra nézve az átszervezésről a fenntartó hatóság intézkedik ugyan, de intézkedését a magy. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter hagyja jóvá.

A magyar kegyes-tanítórend és a kecskeméti róm. kath. egyházközség, mint fenntartók, a gimnázium mellett döntöttek s ezt a döntést a miniszterium 65,903—1924. V. ü. o. sz. a. k. rendeletével jóváhagyta.

Az új iskolatípusok megállapítása új tantervet tett szükségessé. Az Orsz. Közoktatási Tanács által készített tantervnek csak a gimnázium I. osztályára vonatkozó részt hagyta jóvá a nm. V. K. M. s azt 80,000—1924. V. sz. a. k. rendeletével az 1924—25. tanévben életbe is léptette. Ugyanezen rendelet értelmében a II.—VIII. osztályokban a régi tanterv marad életben azzal az eltéréssel, hogy a gimnázium V. osztályában a görög ny. már minden tanulóra kötelező.

Az új tanterv életbeléptetésével kapcsolatosan a 3826—1924. sz. VKM. rendelet értelmében a *közgazdaságtani és társadalomtani alapismereteknek* tanítása a VIII. osztályban az 1924—25. tanévben megszűnik.

Itt említem meg azt is, hogy az 1924. évi 69,735—V. VKM. sz. rendelet a középiskolák I. osztályába való felvételi vizsgálatot eltörli.

A 11,502—1924. V. sz. rendelet értelmében a tanulók magaviseleti érdemjegyeinek megállapításánál a tanulók szorgalmát, kötelességtudását, akarati fegyelmezettségét is figyelembe kell venni. Példás magaviseleti jegyet csak az a tanuló kaphat, akinek szorgalma és viselete egyaránt teljesen kifogástalan.

II. Az intézet története az 1924—25. iskolai évben.

1. *Változás a tanári testületben.* A kegyes-tanítórend főnöke Gyurácz Ferenc dr., Jagsich János dr. és Wagner Lajos r. tanárokat Veszprémbe, Kiss Márton dr. r. tanárt Nagykanizsára, Markó Győző dr. r. tanárt Sátoraljaujhelyre, Rassovszky Gyula r. tanárt Vácra helyezte át s helyükbe küldte Belyis Antal és Hofman Kristóf r. tanárokat Sátoraljaujhelyről, Papp Gyula r. tanárt Magyaróvárról, Rédl Rezső r. tanárt Veszprémből, Menczer József és Róth József h. tanárokat a budapesti Kalazantinumból. A fenntartó róm. kath. egyházközség is betöltötte az üresedésben lévő rajztanári állást, amikor 1925. okt. 31-én megválasztotta r. rajztanárnak Szabó Istvánt, a kiskunfélegyházi közs. kath. reálgimn. rajztanárát.

2. *Az iskolai év lefolyása.* 1924. aug. 28-án tartottuk meg az alakuló gyűlést, 29-én voltak a magántanulók írásbeli, 30-án pedig szóbeli vizsgálatok. Ugyancsak 30-án tartottuk meg a javítóvizsgálatokat is. A beiratás szept. hó 1, 2, 3. napjain volt. Szeptember 4-én a Szentlélek ünnepélyes segítségül hívásával nyitottuk meg az iskolai évet, 6-án felolvastuk és megmagyaráztuk az ifjúságnak az intézet fegyelmi szabályait, majd 7-én megkezdtük a rendes tanítást, amely a lörvényes szüneteket leszámítva megszakítás nélkül folyt 1925 június 12-ig. A VIII. o. hittanvizsgálata május 7., a többi osztályoké június 15-én volt Révész István pápai prelátnak, püspöki biztos elnöke alatt. A VIII. oszt. összefoglaló ismétléseit május 8—12. napjain, a többi osztályokéit pedig jun. 16—20. napjain tartottuk meg.

3. *Valláserkölcsi és fegyelmi állapot.* Növendékeink az előírt vallási gyakorlatokon buzgósággal vettek részt. Vasárnapokon két csoportra osztva exhortációt hallgattak, a téli hidegebb hónapok kivételével pedig naponként megjelentek a szentmisén. Résztvettek az úrnapi körmeneten, a templomunkban levő szentségimádáson s a nagybőjti lelkigyakorlatokon. Az év folyamán négyszer volt közös szentgyónás és szentáldozás, de ezenfelül a növendékeknek több mint egyharmada havonként járult a szentségekhez. Ebben főként a cserkészek és az Oratorium tagjai vezettek. Az Oratorium eddig még az alsó osztályok között működő szabadabb keretekkel rendelkező vallásos társulat; tagjai a hittanár vezetésével kéthetenként jönnek össze, mikor is közös szentségimádással, énekkel és megfélelő vallásos és jellemnevelő könyvek kölcsönzésével mélyítik hitéletüket.

4. *Egészségi állapot.* Mind a tanári testület, mind a tanulóifjúság egészségi állapota általában véve megnyugtató volt. Fellépett ugyan a náthaláz, de nem oly mértékben, hogy az előadásokat be kellett volna szüntetni, Iskolaorvosunk két ízben tartott szemvizsgálatot, de trachomás beteget nem talált. Kanyaróban 4 tanulóink bebetegedett meg.

5. *Látogatás.* Dr. gróf Klebersberg Kunó vallás- és közoktatásügyi min. úr önagymélt. okt. 2-án tekintette meg intézetünk épületét.

Dr. Hám Antal, a magyar kegyestanítórend főnöke, május hó 13—15. napjain látogatta meg iskolánkat, meghallgatta minden tanár előadását és minden osztályban a tanulók feleleteit.

Madzsar Gusztáv tankerületi kir. főigazgató december hó 17—20. és február 4. napján végezte hivatalos látogatását. Tapasztalatait a február 5-én tartott gyűlésen közölte a tanári testülettel.

Dr. Sebes Ferenc kegyesrendi theol. tanár, a rendi növendékpapok tanulmányi ügyeinek vezetője március 19. és 20. napjain győződött meg a VI—VIII. osztályokban a kr. növendékpapok előmeneteléről.

Dr. Bohn Ferenc központi szolgálattételre berendelt testnevelési szakfelügyelő február 6-án figyelte meg iskolánkban a testnevelést.

6. *Megbízás.* Az intézet igazgatóját a nagyméltóságú vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr megbízta a szolnoki állami reálgymnáziumban a folyó iskolai év végén tartandó szóbeli érettségi vizsgálatokon az elnöki teendők ellátásával. Ugyancsak az igazgatót bízta meg a budapestvidéki tankerületi kir. főigazgató a helybeli áll. reáliskolában és a helybeli róm. kath. leánygymnáziumban a magánvizsgálatokon való elnökléssel.

7. *Ünnepségek.* Az iskolai ünnepélyek rendezésével egyrészt az volt a célunk, hogy ifjúságunk lelkébe plántáljuk nagyjaink megbecsülését és a tekintély tiszteletét, másrészt pedig az, hogy a dicső és tanulságokat rejtő mult feltárásával fokozottabb munkára és pontosabb kötelességteljesítésre sarkaljuk, hogy szeretettel forduljon nemzetünk dicső multjához s ebből merítsen kedvet és lelkesedést a boldogabb jövő megalapozásához.

Február 8-án XI. Pius pápa Őszentsége megválasztásának és megkoronázásának évfordulóján, nov. 18-án pedig Csernoch János hercegprímás aranymiséje napján ünnepélyes szent misén és Te Deum-on vettünk részt; mindkét alkalommal Halamka Gyula hittanár mondott ünnepi beszédet. Iskolai ünnepélyt rendeztünk október 6-án az aradi vértanúk gyásznapján, márc. 15-én az 1848-iki nagy események emlékére. Nov. 1-én iskolánk büszkeségének, Kecskemét nagy fiának, Katona Józsefnek sirjánál áldoztunk a nagy költő emlékének és ugyanaznap részt vettünk a Hősök sirjánál rendezett gyászünnepségen, ahol Papp Gyula tanár mondott ünnepi beszédet és énekkarunk adott elő gyászdalokat. Az országszerte rendezett Jókai-ünnepségek napján, febr. 18-án a kath. egyházközség dísztermében mi is leróltuk a kegyelet adóját a nagy regényíróval szemben iskolai ünnepély keretében. Az ünnepi beszédet Mihálkó Béla tanár mondta.

Az 1924. évi XIV. t. c. értelmében nemzeti ünneppé avatott Hősök emlékűnnepén, május 31-én a Szentháromság-temetőben intézetünk ifjúsága is tevékeny részt vett, amennyiben énekkarunk két számmal szerepelt s egy növendékünk szavalt. A nap jelentőségét pedig Mihálkó Béla tanár méltatta.

8. *Felszerelés.* Az intézet felszerelésében nem történt változás. Könyvtáraink állományát a rendelkezésünkre álló összeghez mérten gyarapítottuk, Szertárainkba nem vettünk újabb tanszereket. A ren-

delkezésünkre álló összeget a fogyasztás alá eső cikkek beszerzésére fordítottuk. A nm. VKM a tornaterem felszerelésére 18.925,000 K értékű tornaszert rendelt.

9. *A Kecskeméti Piarista Diákszövetség megalakítása.* Az idei tanévben március 1-én dr. Hám Antal, a Kegyestanítórend főnökének jelenlétében megalakult a Piarista Diákszövetségnek kecskeméti csoportja. A Szövetségnek az a célja, hogy a piarista iskoláknak volt tanítványait összetartsa, az iskolában magukba szívott szellemet bennük ébren tartsa, érdeklődésüket és munkájukat a piarista iskoláknak továbbra is szolgálatába állítsa. A kecskeméti csoportnak alakuló gyűlésén dr. Hám Antal, a magyar Kegyestanítórend főnöke megnyitójában a már működő Piarista Diákszövetségek áldásos munkájára utalt, dr. Iványosi-Szabó László egyházközségi főgondnok pedig beszédében hangsúlyozta, hogy a sokféle egyesület mellett a Diákszövetségre többszörösen van szükség, mert a volt piarista tanítványoknak tömörülésében olyan erő rejlik, amelynek az Egyház, a haza, a társadalom és az iskola egyaránt hasznát látja. Ezután Niklos János gimn.-igazgató köszöntötte az új Szövetséget és ismertette tagjaival az alapszabályokat. Még Skultéti Alajos I. oszt. tanuló üdvözölte az intézeti ifjúság nevében az öreg diákokat, mint a jelennek, multnak és jövőnek ölelkezését és ezzel az alakuló gyűléssel a Kecskeméti Piarista Diákszövetség működésének első évébe lépett.

10. *Kirándulás.* Az egyes osztályok szaktanáraik vezetésével megtekintették a városi villanytelepet, a táviró- és telefonállomását, a ref. kollégium és a Kecskeméti Közlöny rádióállomását, a városi múzeumot s képkiallítást. Június 10-én egész napos kirándulást rendeztünk a vacsi erdőbe s ezt az alkalmat felhasználtuk arra is, hogy az ifjúságnak figyelmét felhívjuk a hasznos madarak és fák védelmére.

III. Ifjúsági egyesületek.

1. *Önképzőkör.* Az Önképzőkör Mihálkó Béla tanár vezetése és Tarr László VIII. oszt. tanuló elnöklété alatt a folyó iskolai évben 9 rendes s 2 ünnepélyes gyűlést tartott. Április 26-án az Önképzőkör keretében szavalóversenyt rendeztünk, melynek nyertesei Rosta Gyula VIII., H. Kovács János VII., Kerschbaum Mayer József VI., Tasi László VIII. és Orbán Nándor V. oszt. tanulók voltak.

2. *Cserkészlet.* A 118. sz. Turán cserkészcsapat, melynek parancsnoka Dukovics Lőrinc dr., az elmúlt nagy szünidőben Pétfürdőn (Veszprém-m.) rendezett 3 hélig tartó táborozást Markó Győző dr., volt parancsnok vezetése alatt. — Az idei tanévben a csapat keretében belül megalakult a kiscserkészek raja, hogy ezáltal a 12 éven aluli fiúk is bekapcsolódhassanak a cserkészletbe. Ily módon a csapat munkája is főként a belső kiképzésre irányult. Május 3-án műsoros előadást rendezett, melynek jövedelmét a szegénysorsú

cserkészek táborozásának lehetővé tételére fordította. Részt vett továbbá a gimnázium 200 éves jubileumi ünnepségén is, ahol az ünnepélyes fogadalomtétel után praktikus cserkészmutatványokkal és a tábori élet ismertetésével és bemutatásával szórakoztatta a közönséget. — A tanév folyamán mindenütt szívesen szerepelt, ahol csak szükség volt rá. Részt vett a Hadröa által rendezett repülőnapon, a Máriavárosi Templomépítő Bizottság kertli ünnepélyén és a Póstaaltisztek zászlószentelési ünnepélyén.

3. **Gyorsírókör.** Az idén 18 tagja volt. Hetenkint egy órában gyakorolták a Gabelsberger—Markovits rendszerű reform vitairást. A Kör előadója Fejes Tibor VIII. o. kr. np. 300,000, a versenyírás győztese Gyurkó Gábor VII. oszt. kr. np. pedig 200,000 K jutalomban részesült.

4. **Zenekar.** Ifj. zenekarunk 20 tagból álló zenekarát Schüssler Albert tanár vezette. Több ünnepélyen szerepelt s a május 17-én rendezett jubiláris ünnepélyen az intézet volt növendékeivel együtt adta elő Bellini Norma-nyilányát és Offenbach Hoffmann meséiből az Intermezzot.

5. **„Zrinyi” sportkör.** 1924. nov. 14-én iskolánkban is megalakult a KISOSz kebelébe tartozó „Zrinyi” sportkör. Tanárelnök: Vajnóczky István, vezető tanár: Dezső Lajos, ifj. elnök: Pap Gyula VIII. o. t., alelnök: Szórád Péter VII. o. t. A sportkör három szakosztállyal (torna, atletika, játék) kezdte meg munkáját s minden szakosztály hetenkint egy-egy délután az intézet tornatermében és udvarán, vagy a város délnyugati szélén elterülő vásártéren gyakorló órákat tartott. Működésében gátolta az a körülmény, hogy a háború és a forradalmak alatt kifosztott tornatermünk megfelelő szerkezet hiányában csak kevéssé felelhetett meg rendeltetésének. A sportkör az iskolával karöltve jun. 13-án évváró tornaversenyt tartott, amelyen a súlydobásban Prém István VII. o. t. 10'22 m., a diszkoszdobásban Szórád Péter VII. o. t. 28'75 m., a távolugrásban Timár Lajos VI. o. t. 5'23 m., a magasugrásban ugyancsak Timár Lajos VI. o. t. 1'60 m-es eredményt ért el.

IV. Jótékonyág.

II. **Új alapítványok.** a) **Pacsu Mihályné alapítvány.** Horváth Béla ny. ítélőtáblai tanácselnök 500,000 koronát tett le alapítványként, amely összegnek kamatait a tanári testület kecskeméti, illetve róm. kath. vallású szegény, tehetséges, szorgalmas és erkölcsös tanulók gyámolítására fordíthatja.

b) **Dunszt—Domján alapítvány.** Alapítókéje 1.000.000 korona. Célja: szegénysorsú jó tanulók segítése.

c) **Ottó Sándor** műszaki tanácsos 4 alapítványának tőkét 166,000 koronával 50,000—50,000 koronára emelte.

2. *Segélyző Egyesület.* A folyó iskolai évben 180 tanulót láttunk el 1839 kötet tankönyvvel. Az egyesület céljaira befolyt 6.608,155 korona adomány, amelyből tankönyvek beszerzésére és kötésére 1.757,100 koronát költöttünk. Az egyesület vagyona 4.851,055 korona.

3. *Tandijmentesség.* A fenntartó róm. kath. Egyházközség tandíj címén elengedett 30.451,250 koronát.

4. *Pályamunkák és jutalmak.* Pályamunkák jutalmazására 4.560,000 koronát fordítottunk. Jutalom és segélyezés címén 76 tanuló 11 451,200 koronát és 36 kötet könyvet kapott.

Az intézet céljaira adományoztak: Apró János hagyatéka 2 millió, R. kath. Egyház, néhai Dömötör S. családja 1 millió, Malttyók Sándor 751,200, dr. Iv. Szabó László 610,000, dr. H. Nagy László 600,000, Fekete család 520,000, Biró Adám, dr. Dömötör László, Kecskeméti Casino, dr. Stejskal Oltó, Szőke Gyula, dr. Zsitvay Tibor 500,000, Gömör Sándor, Gömör László 450,000, özv. dr. Gyalokay S.-né 400,000, Székely Sándor 380,000, Takarékpénzt. Egyesület 350,000, dr. Ferényi József, dr. Hegedűs Ferenc, Leszámloló Bank, ifj. Sikari Kovács Mihály. Mintsek Géza, Révész István, Szabó László 300,000, Csorba János, dr. Hitter Miklós, dr. Traub József 250,000; Ammer Ágost, Deim Gusztáv, Dr. Dömötör István, dr. Dudás Dániel, Népbank, dr. Magyar József, dr. Sándor József, Sertéshizláló Gőzmalom, dr. Szabó Iván, dr. Szarvas András, dr. Wágner Béla, Zimay Pál 200,000; Beke Ferenc, dr. Dömötör Lajos, dr. Dömötör Lajosné, Gazdasági Gőzmalom, dr. Nyúl Tóth Pál 150,000; dr. Aszódi Géza, Bagi Lajos, Bajnóczy Károly, Bakkay József, Balázs Rezső, Bardócz Árpád, Daróczy János, Dékány László, dr. Dömötör Gergely, dr. Farkas Béla, dr. Füredy Lajos, Gerber Ferenc, Harkay Béla, Harkay József, Ismeretlen, dr. Jeszenszky Lajos, dr. Kerekes József, dr. Márkus Ferenc, dr. Máté József, Népbank tisztv., dr. Nagy Mihály, dr. Nóta István, Oláh Béla, Orbán János, dr. Pataky Ferenc, dr. Pásztor János, Polyák János, Szabó Márta, dr. Szabó Mihály, dr. Szeley Imre, Szél Nándor, Szikvizgyár R.-T., dr. Tassy József, Vámos Vendel, Virág László, Weber Aladár, Winkler István, Zimay Károly 100,000; dr. Máté László 75,000; Fehér József, dr. Hévizy József, Király Károly, dr. Labancz Ferenc, dr. Szabó József, dr. Weber Mihály 50,000; Rédl Rezső 30,000 és Wagner Vilmos 20,000 koronát. Összesen 21.736,200 korona.

Mindennemű jutalom és segély odaitélésénél az alapítók és adományozók intencióit vettük figyelembe. Fogadják a intézet összes jötevői a tanári testület és az ifjúság hálás köszönetét.

V. Az intézet külső viszonyai.

1. *Főgimnáziumi bizottság.* A főgimn. egyik fenntartó testülete a magy. kegyes-tanítórend, a másik a róm. kath. egyházközség. Ez utóbbi az intézet anyagi ügyeinek gondozására bizottságot alakított, amelynek egyházi elnöke Révész István prelátnak, prépost-plébános,

világi elnöke Dr. Iványosi Szabó László, a róm. kath. egyházközség főgondnoka. Tagjai: Biró Ádám, népisk. felügy. ig., Csorba János gyógyszerész, Csősz József gazd. főtan., Dömötör Pál gazd. tan., algondnok, Faragó Béla árvah. ig., Harkay Béla városi főjegyző, Dr. Jámbor József ügyvéd, Jászai Benvenut sz. f. r. házfőnök, Kerekes József kormánytan., Kovács Sándor gazd. főtan., Medgyessy Gyula zárdalelkész, Móczár Gábor földbirt., Nagy Zoltán egyházközs. titkár, Niklos János gimn. ig., Dr. Nyúl Tóth Pál városi tan., Ottó Sándor műsz. főtan., Orbán János tvsz. bír., Dr. Pozsgay Rezső k. r. házfőnök, Reitter József kenyérgyáros, Stoffa János bankfőnök., Szabó László tvsz. tanácselnök, Takács Mihály lelkész, Zimay Károly polgármester.

2. *Tápiintézet.* A tápiintézetben (Erdősi Imre-utca) a róm. kath. egyházközség a tanulóknak havi mérsékelt díjért ebédet, vacsorát és reggelire kenyeret ad, de szállásról kiki maga gondoskodik. A tápiintézet ügyeit egy bizottság gondozza. Felvételért legkésőbb aug. hó 15-ig a róm. kath. egyházközség főgondnokához kell fordulni. A felvételt kérő folyamodványhoz csatolni kell a községi előjáróság bizonyítványát arról, hogy a szülőknek mi a foglalkozása, milyenek a kereseti viszonyai, mekkora területű s milyen művelési ágba tartozó birtokkal rendelkeznek és végül, hogy mekkora összegű adót fizetnek.

3. *A Keresztény Magyar Ifjúságot Védő Egyesület (KMIVE).* Ezen városunkban 1919. évben alakult egyesület Kiss János dr. kúriai bír., ny. törvényszéki elnök elnöklete alatt működik s célja a hozzáforduló jó viseletű szorgalmas és lehetséges szegény keresztény ifjaknak erkölcsi és anyagi támogatása.

VI. Az intézet személyzete.

A) A kötelező tantárgyak tanárai:

1. *Niklos János*, kr. á., igazgató, tanította a mennyiségtant a III. o.-ban, heti 3 órában; tanít 27 év óta.

2. *Belyis Antal*, kr. á., r. t., a tanári ért. jegyzője, az V. oszt. főnöke, tanította a latin ny.-et az V., a görög ny.-et az V. és VIII. o.-ban heti 15 órában; tanít 10 év óta.

3. *Csősz László*, kr. á., r. t., igazgatóhelyettes, tanította a mennyiségtant az I., V., VII., a természettant a VII. o.-ban heti 16 órában; tanít 10 év óta.

4. *Dezső Lajos*, világi, r. testnev. tanár, a tornaszertár őrc, a játékdélutánok vezetője és felügyelője, az ifj. sportkör vezető tanára, tanította a tornát és játékot az I—VIII. o.-ban heti 22 órában; tanít 36 év óta.

5. *Dukovics Lőrinc dr.*, kr. á., r. t., a II. o. főnöke, tanította a hittant a II., a latin ny.-et a II., a görög ny.-et a VI. és VII. o.-ban

heti 18 órában; tanít 2 év óta. Az intézet cserkészcsapalanak parancsnoka.

6. **Halamka Gyula**, a hittud. felavatandó doktora, kr. á., r. t., hittszónok, tanította a hittant az V—VIII., a bölcsészeti előtant a VIII. o.-ban heti 11 órában; tanít 4 év óta. A kegyesr. növendékpapok prefektusa.

7. **Hofman Kristóf**, kr. á., r. t., a tört. és földr. szertár őre, a IV. o. főnöke, tanította a hittant a III. és IV., a latin ny.-et a IV., a történelmet a IV. és VII. o.-ban heti 17 órában; tanít 9 év óta.

8. **Menczer József**, kr. á., h. t., hitelemző, az I. o. főnöke, tanította a magyar ny.-et az I. és V., a latin ny.-et az I., a földrajzot az I. o.-ban heti 17 órában; tanít 1 év óta.

9. **Mihálkó Béla**, kr. á., r. t., az Önképzőkör vezetője, a tanári könyvtár és a filológiai szerlár őre, a VI. o. főnöke, tanította a magyar ny.-et a III., VI. és VIII., a latin ny.-et a VI., a természetrajzot az I. o.-ban, heti 17 órában; tanít 5 év óta.

10. **Papp Gyula**, kr. á., r. t., az énekszerlár őre, a III. o. főnöke, tanította a latin ny.-et a III., a történelmet a III., VI. és VIII., az éneket a II. o.-ban, heti 16 órában; tanít 12 év óta.

11. **Pozsgay Rezső dr.**, kr. á., r. t., tanította a történelmet az V. o.-ban heti 3 órában; tanít 17 év óta. A kegyesrendi társház főnöke.

12. **Rédl Rezső**, kr. á., r. t., természetrajzi és vegytani szerlár őre, tanította a földrajzot a II. és III., a természetrajzot a II., IV., V., VI. o.-ban heti 17 órában; tanít 5 év óta.

13. **Róth József**, kr. á., h. t., a kis. ifj. könyvtár őre, tanította a magyar ny.-et a II., a német ny.-et a III., IV., V. és VI. o.-ban heti 18 órában; tanít 1 év óta.

14. **Schüssler Albert**, kr. á., r. t., a Segélyző Egyesület vezetője, a VII. o. főnöke, tanította a latin ny.-et a VII. és VIII., a német ny.-et a VII. és VIII. o.-ban heti 15 órában; tanít 31 év óta.

15. **Suller János**, kr. á., r. t., a nagy. ifj. könyvtár őre, tanította a hittant az I., a magyar ny.-et a IV. és VII., a görög. irodalmat a VI., VII. és VIII. o.-ban heti 17 órában; tanít 27 év óta.

16. **Szabó István**, világi, r. rajztanár, a rajzszerlár őre, tanította a rajzot az I., a rajz. geometriát a II., III., IV., a görög. rajzot a VI., VII. és VIII., a rajzot, mint rendk. tárgyat, az V., a szépirást a II. o.-ban heti 18 órában; tanít 2 év óta.

17. **Szarvas András dr.**, világi, iskolaorvos és egészségntanár, tanította az egészségntant a VII. o.-ban heti 2 órában; tanít 5 év óta.

18. **Vajnoczky István**, kr. á., r. t., a természettani szerlár őre, a VIII. o. főnöke, tanította a mennyiségntant a II., IV., VI. és VIII., a természettant a VIII. o.-ban heti 17 órában; tanít 21 év óta.

Rövidítések: kr. d. = kegyesrendi áldozópap; r. t. = rendes tanár; h. t. = helyettes tanár.

B) A rendes órarend keretén kívül tanító hittanárok:

1. **Salfer Károly**, ág. h. ev. s. lelkész. tanította az ág. h. ev. tanulókat heti 4 órában.

2. *Szappanos Károly* ref. hitoktató, tanította a ref. tanulókat heti 4 órában.

C) A rendkívüli tantárgyak tanárai :

1. *Miháلكó Béla*, r. t., tanította a gyorsírást heti 2 órában.
2. *Papp Gyula* r. t., tanította az egyházi és műéneket heti 4 órában.
3. *Szabó István* r. t., tanította a rajzot heti 2 órában.

D) Szolgák :

Dobos Illés, havibéres szolga. Szolgálati éveinek száma : 4.
Csonka Ede, kisegítő szolga. Szolgálati éveinek száma : 2.

—

A fegyelmi szabályok általános intézkedései az intézet növendékeire a szünidőben is kötelezők.

Iskolakönyvet senki se vegyen, amíg az új tankönyvjegyzék nem jelenik meg.

VII. A tanulók érdemsorozata.

Rövidítések: g. kath. = görög katolikus; ág. h. ev. = ágostai hitvallású evangélikus; ref. = református; krnp. = kegyesrendi növendékpap; mt. = magántanuló; ism = ismétlőd; ö. d. = ösztöndíjas; f. = felmentve; p. = példás; j. = jó.

Első osztály.

Sorszám	A tanuló neve	Előmenetek									
		Magavitelet	Rendes tantárgyak								Rk. t.
			Vallásán	Magyar ny.	Latin ny.	Földrajz	Természetr.	Menyiség.	Rajz és írás	Testgyakorl.	Szabadk. rajz
5	Balázs István ö. d.	j	3	3	4	4	3	4	3	2	2
	Bodó Barnabás	j	4	4	4	4	3	4	3	2	
	Bodó Ferenc	p	2	1	2	1	1	2	1	1	
	Bodó Lajos	j	2	2	3	2	2	3	2	1	
	Czربول Ferenc	p	1	2	2	1	1	2	2	1	
	Csernay Lajos	j	1	2	3	1	1	3	3	2	
	Csősz János ism.	j	2	2	3	2	3	2	3	2	
10	Dégi József ism.	p	3	1	3	2	3	2	2	2	
	Ditrich János	p	2	2	2	1	1	2	2	2	
	Erményi József	p	2	2	2	1	1	2	3	1	
	Faragó István	j	3	3	4	4	3	4	3	2	
	Farkas Ferenc	p	3	3	3	3	3	3	3	2	
	Farkas László	p	2	2	3	3	3	3	4	2	
	Fehér Miklós	p	1	1	2	1	1	2	2	2	
15	Feszler György	p	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Fodor Jenő	p	2	2	2	1	1	2	2	2	
	Fodor Zoltán	p	1	2	2	1	1	2	3	1	
	Gajdácsi Balázs	j	3	2	3	3	2	3	1	2	
	Gerber Ferenc	j	1	1	3	1	1	2	1	1	
	Hajagos László	p	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Hávor Endre	p	2	1	3	1	1	3	2	2	
20	Kanovits Sándor	j	2	2	3	3	3	3	2	2	
	Kálmán Sándor	p	2	1	2	2	2	2	3	2	
	Kerner Zoltán	p	2	2	3	1	2	3	3	2	
	Kócsó István	j	3	4	4	3	3	3	3	1	
	Cs. Kovács István	j	2	3	4	3	3	3	2	2	
	Kullai Pál ism.	p	3	3	3	2	2	2	1	2	
	Lazúr Béla	j	3	2	3	3	1	2	3	2	
30	Lesi Károly	p	2	1	3	1	1	2	2	2	
	Major György	j	1	1	1	1	1	2	2	2	
	Marsa Imre	p	1	1	2	1	2	2	2	2	

Sorszám	A tanuló neve	E l ő m e n e t e l e									
		Magaviselet	Rendes tantárgyak								Rk. t.
			Vallásán	Magyar ny.	Latin ny.	Földrajz	Természetr.	Menyiség, T	Rajz és írás	Tesigyakori.	
35	Marton István	p	1	2	3	2	1	3	3	2	1
	Matúz Dezső	p	1	1	1	1	1	2	1	2	
	Miklós Endre	j	2	3	4	3	2	3	3	2	
	Moczó László ism.	p	2	2	3	2	2	2	2	2	
	Muraközy István ref.	j	3	3	4	3	3	3	3	1	
	Müller András	p	2	2	3	2	3	3	1	2	
40	H. Nagy István	p	1	1	1	1	1	2	3	f	
	Nagy József	p	2	2	3	2	3	3	3	2	
	Németh András	j	2	2	3	2	2	3	3	2	
	Ort János	p	1	1	2	1	2	3	3	2	
	Pásztor István	j	1	2	3	1	2	3	3	2	
	Pentz János	p	3	2	3	2	2	3	2	2	
45	Petrovay Zsolt	j	3	3	3	3	3	3	2	2	
	Pintér Ferenc	p	2	2	4	2	2	3	2	2	
	Pintér Gyula	p	2	3	4	3	3	3	2	2	
	Rácz György	p	1	2	3	2	1	3	3	2	
	Samarjay Tibor ág. h. ev.	p	2	2	3	1	2	2	2	2	
	Skultéti Alajos	p	1	1	1	1	1	1	2	1	
50	Stegmayer Jenő	j	2	3	3	3	3	3	f	3	
	Szabó Dezső	p	3	3	4	3	3	3	2	2	
	Szabó György	j	3	3	4	3	3	3	3	2	
	Szakács András	p	2	2	2	1	2	2	3	2	
	Szilágyi Mihály	p	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Szűszner Géza	p	2	2	3	2	2	2	1	2	
55	Tormássy Tibor ref.	p	1	1	2	1	1	2	1	2	
	Uzony György	p	1	2	2	1	1	2	3	2	
	Vajda Pál	p	2	3	4	3	2	3	3	2	
	Vincze János	j	3	4	4	3	3	3	3	2	
	Walentin István	p	3	2	3	2	1	2	3	2	
	<i>Magántanulók:</i>										
	Tóth Péter		1	3	3	2	2	3	3		
	Tamaskovics István		1	1	2	1	1	2	2		

Kimaradtak: Kovács György, Kovács László, Marton József, Mányoki József, Szűcs Andor, Tóth Béla, Tóth János, Trausch Lajos.

Összesen : 70.

Második osztály.

Sorszám	A tanuló neve	Előmenetele											
		Magaviselet	Rendes tantárgyak								rkt		
			Vallásán	Magyar ny.	Latin ny.	Földrajz	Zemészelt.	Tünnységt.	Rajz geom.	Széprás		Testgyakorl.	Enek
	André János	p	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2
	Andruk György g. kath.	p	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2
	Antal Endre g. kath.	j	2	2	3	3	3	3	2	2	2	2	1
	Baja Ferenc	j	3	3	4	3	2	4	2	3	2	1	1
5	Bardocz Jenő	p	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1
	Berente Pál	p	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Biró Ernő	p	2	2	3	1	1	3	1	1	2	1	1
	Bózsing Béla	p	1	3	3	3	2	3	3	2	2	3	3
	Danis Imre	p	1	3	3	2	1	3	3	2	2	3	3
10	Dudaskó Zoltán	p	1	2	4	2	1	3	3	2	3	1	1
	Eberhardt Lajos	j	1	2	3	1	1	4	2	2	2	1	1
	Farkas Benő	j	2	3	4	3	2	3	3	3	2	3	3
	Feszler Lajos	p	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Fülekgy György	p	1	3	3	2	1	3	3	3	2	1	1
15	Gébel Béla	p	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3
	Hammerschmid József	p	2	1	2	1	1	2	1	1	2	3	3
	Harkay Pál	p	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Hegedüs Béla	p	3	3	4	2	2	3	3	2	2	3	3
	Hoffmann Géza	p	1	3	3	2	2	3	2	2	2	1	1
20	Horváth István	p	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
	Kerekes János	j	1	2	3	2	2	3	2	2	1	1	1
	Kertész Árpád	j	1	2	3	2	2	2	2	2	2	1	1
	Koch János	p	2	3	3	2	3	3	2	2	2	3	3
	Kollár György	p	2	3	3	2	2	3	2	2	2	3	3
25	Kovács Imre	j	2	2	3	2	2	3	3	2	2	1	1
	Kovács István	p	1	3	3	2	1	3	2	2	2	3	3
	Lázár Dezső	p	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Lehóczky Elek ism.	j	2	3	3	3	3	3	3	1	2	1	1
	Lett Béla	p	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
30	Leviczky Béla g. kath.	j	3	3	3	3	3	4	4	2	2	1	1
	Liska Tibor	p	2	3	4	2	1	4	3	2	2	1	1
	Lovászi Iván	j	3	4	4	3	3	3	3	3	1	1	1
	Lőrincz Gyula	p	3	3	4	3	3	3	2	3	2	1	1
	Miklós József	p	1	2	2	2	2	3	2	2	2	3	3
35	Müller Kálmán ism.	j	3	3	3	2	3	4	3	1	3	1	1
	Nagy Lajos	p	2	2	1	1	1	3	2	2	2	1	1
	Nagy László	p	1	2	2	2	1	2	2	1	2	1	1
	Pásztor Lajos	p	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1
	Posch Ernő	p	2	3	3	2	2	3	2	2	2	3	3

Sorszám	A tanuló neve	Előmenetele											
		Magaviselet	Rendes fánlártyak									Rkt	
			Vallásán	Magyar ny.	Latin ny.	Földrajz	Zermészelt	Mennyiségt	Rajz. geom.	Szépírás	Testgyakorl.		Ének
40	Pulay István	p	2	3	3	1	1	2	3	2	2	1	
	Rehák Ferenc ö. d.	p	3	3	3	2	2	3	2	2	2	1	
	Simon Gyula	j	2	3	3	2	2	3	2	2	2	1	
	Soboltynski Emil ism.	p	1	2	2	1	1	2	3	2	2	2	
	Söröli Pál	j	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3	2
45	Stadler Ferenc	p	1	2	3	1	1	2	1	1	1	3	1
	Stoffa János	p	2	2	2	1	1	2	2	2	2	1	
	Szabó István	j	2	3	3	2	2	3	3	3	2	1	3
	Szili József	p	1	2	2	1	1	2	2	2	2	3	
	Takács Gyula	p	2	3	4	3	2	3	3	2	2	1	
50	Tóth István Béla	j	1	3	3	2	2	2	1	1	2	2	
	Veroszta Vilmos	p	3	3	4	3	2	3	3	2	2	3	
	Zöld Sándor	j	2	3	4	2	2	4	3	2	2	2	2
	Zsalkovics György g. kath.	p	2	3	3	2	1	3	3	2	2	1	

K i m a r a d t: Koncz Béla.

Összesen : 54.

Harmadik osztály.

Sorszám	A tanuló neve	Előmenetele										
		Magaviselet	Rendes fánlártyak									Rkt
			Vallásán	Magyar ny.	Latin ny.	Német ny	Zórlénelem	Földrajz	Mennyiségt	Rajz. geom.	Testgyakorl.	
5	Bakkay László	p	1	2	2	2	2	1	2	2	2	
	Banó Sándor	p	1	3	3	3	2	3	3	3	3	
	Batka Gyula	p	1	2	1	1	1	1	1	2	2	
	Berente Imre	p	1	2	1	1	1	1	2	1	2	1
	Berkes József	p	1	3	2	3	1	1	3	3	3	2
	Buzás Jenő	j	2	4	3	3	3	3	3	3	3	
	Csösz László	p	1	3	3	3	2	2	3	3	2	
	Dilong Sándor	j	2	3	4	4	3	3	3	3	2	
	Gara Zoltán	j	2	3	4	4	3	3	3	3	2	1
	Gerber László	j	1	3	3	2	2	1	3	3	1	1
10	Gujás János	p	1	2	3	3	2	1	3	3	2	

Sorszám	A tanuló neve	Előmenetele											
		Magaviselet	Rendes tárgyak								Rk. t.		
			Vallásán	Magyar ny.	Latin ny.	Német ny.	Történelem	Földrajz	Matematika	Rajz geom.		Zsigyákori	Művészet
15	Hegedüs Nándor	j	1	3	4	3	1	2	3	2	2		
	Hegyesi István	j	1	3	3	3	3	2	3	3	2		
	Hollósy Árpád	j	1	3	3	4	3	2	3	3	2		
	Jenei Kálmán	p	1	4	3	3	2	2	3	3	2		
	Joszi Ferenc	j	2	3	3	3	2	2	3	3	2	1	2
20	Kertész Zoltán	p	1	2	2	2	2	2	3	3	2	1	
	Kis P. Antal	j	2	3	4	3	3	2	3	3	2		3
	Kovács László	p	1	2	3	3	3	2	2	3	2		
	Kökény Balázs	p	1	3	3	3	1	2	3	3	2		
	Lékó Lajos	p	1	2	1	1	1	1	2	2	2		
25	Lipóczi Sándor	p	1	2	3	3	2	2	3	3	2		
	Magyar József	j	1	4	3	3	2	2	3	3	2		
	Máté János	j	1	2	3	3	1	1	3	3	2		
	Nagy Gergely	p	1	2	3	3	2	2	2	2	2	1	
	Ort Rezső	p	1	2	3	3	1	1	3	3	2		
30	Piczura Mihály g. kath.	p	1	3	3	2	2	1	3	3	f		
	Prohászka Nándor	j	1	3	3	3	3	2	3	3	1		
	Puchy László	p	1	2	2	2	1	1	2	2	2	1	
	Puliusz István	p	1	2	1	1	1	1	3	2	3		
	Ritter Károly	p	1	2	1	1	1	1	2	2	2	1	
35	Schifter Ferenc	p	1	3	2	2	1	1	2	2	2	1	
	Strausz Béla	j	1	3	2	3	2	1	3	3	2	1	
	B. Szabó Mihály	j	2	3	3	4	3	2	2	3	1		
	Szakál János	p	2	2	3	3	2	2	2	3	1	2	
	Szeles Jenő	j	3	3	4	4	3	3	3	3	2		2
40	Szécsényi Károly ism.	j	2	3	3	3	3	2	3	2	2		
	Tasi János	j	1	3	3	2	2	2	2	2	2	1	
	Visy József	p	1	1	1	2	1	1	2	2	2		
	Zimay Károly	p	1	2	2	2	2	1	1	1	1		

Kimaradtak: Kratzl Tibor, Szilágyi János.
 Beteg: Csabai János.

Összesen: 43.

Negyedik osztály.

Sorszám	A tanuló neve	Előmenetele												
		Magaviselet	Rendes tantárgyak								Rk. t.			
			Vallás tan	Magyar ny.	Latin ny.	Német ny.	Tört. földr.	Természetr.	Matematika	Rajz. geom.	Testgyakorl.	Művészet	Gyorsírás	Szabk. rajz
	Balogh Károly	p	2	3	3	3	3	2	1	3	1	3	2	1
	Bardocz Árpád	p	1	2	2	3	3	1	1	1	2	1	1	
	Belon Gellért	p	1	2	2	2	1	1	1	2	2	2		
	Berente József	p	1	3	2	2	1	1	1	1	1	1		
5	Boskó József	p	1	3	3	2	2	1	2	2	2	2	1	
	Csay József	p	2	3	3	2	3	2	3	2	2	2		
	Daróczi Tibor	j	3	3	4	3	3	3	3	3	3	2	3	
	Farkas Lajos ref.	j	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2		
10	Fekete Gyula	p	1	2	2	2	1	1	2	2	2	2	1	
	Gyalókay Aladár ref.	p	2	3	3	3	2	2	3	3	2			
	Harkay József	p	1	2	2	2	1	1	1	2	1			
	Hoffmann Ferenc	p	1	3	3	3	2	3	3	2	2	2	1	
	Homoki János	p	1	2	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1
15	Jenei Vilmos	p	3	4	3	3	3	3	3	3	3	2	1	
	Kertész László	j	3	3	3	3	3	3	3	2	1			
	Kis Géza	j	3	4	4	4	3	3	3	3	2	2		
	Kovács József	p	1	3	2	2	1	1	3	2	2		2	
	Kölln Ödön	p	1	2	3	3	2	2	2	2	2	2		
20	Krenner Zoltán	j	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1		
	Legányi György	j	3	4	4	4	3	3	3	3	2		2	
	Lőrincz Béla ism.	j	2	3	3	3	3	3	3	3	2			
	Márkus Gyula	j	3	3	4	3	3	3	3	3	3			
	Migra József	p	3	4	3	3	3	2	3	1	2		1	
25	Molnár Máté	p	1	3	2	2	1	1	2	3	2			
	Nagy Béla	j	3	4	4	4	3	3	3	3	2			
	Németh Béla	j	3	3	3	3	3	3	3	3	2		3	
	Novomeszky István ág. h. ev. ism.	j	2	4	3	3	3	3	3	3	2			
	Oláh Károly	p	1	3	2	3	1	1	2	2	2	1	1	
30	Pásztor János	p	3	3	4	3	3	3	3	3	2			
	Rác-Fatér Imre	p	1	3	3	3	2	2	3	3	2			
	Rehák László ö. d.	p	1	2	2	1	1	1	1	1	2			
	Rigó László	p	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1		
	Rozsnyai Simon	j	2	3	3	3	3	2	3	2	2			
	Somogyi Ferenc	j	1	3	2	3	2	3	3	2	1			
35	Stepniczky Loránt	p	2	2	3	2	2	2	2	2	2			
	Strosz Gyula	p	1	2	2	2	1	1	2	2	2		1	
	Iv. Szabó László	p	1	2	3	2	1	1	3	2	2	1		
	Vámos Kálmán	j	1	2	1	3	1	1	2	1	2	1		1

Sorszám	A tanuló neve	Előmenetele											
		Magaviselet	Rendes tantárgyak								Rk. t.		
			Vallásan	Magyar ny.	Latin ny.	Német ny.	Tört. földr.	Természett.	Matematika	Rajz. geom.	Festőgyakorl.	Műének	Gyorsírás
40	Visy Antal	p	1	2	3	3	2	2	3	3	2	1	1
	Zsámboki László	p	1	2	2	2	1	2	2	2	2		
	<i>Magántanuló:</i> Dombai Károly		1	2	2	1	1	2	2	2			

Vizsgálatlan maradt: Pogonyi Tibor magánt.
 Kimaradtak: Horváth Gyula, Ort István.

Összesen 44.

Ötödik osztály.

Sorszám	A tanuló neve	Előmenetele												
		Magaviselet	Rendes tantárgyak								Rk. t.			
			Vallás tan	Magyar ny.	Latin ny.	Görög ny.	Német ny.	Történelem	Természetr.	Mennyiség.	Testgyakorl.	Rajz	Művészet	Gyorsirás
	Bakacsi Imre	p	2	3	3	3	3	2	2	3	2			
	Bakkay Endre	p	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1
	Batka László	p	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
5	Bense Sándor	p	1	3	3	2	2	2	1	2	2	1		1
	Berkes László	p	1	1	1	1	1	1	1	3	2	2		
	Binder Hubert	p	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2		
	Bölcs Gyula	p	1	2	2	2	1	1	1	3	2	2		
	Dömötör István	j	2	1	2	2	3	2	1	3	2	2		
10	Erdélyi Ferenc	p	1	1	2	1	1	2	1	2	2	2		
	Faddi Zsigmond	p	1	3	4	3	3	3	3	4	2	2		
	Homoki László	p	1	2	2	2	2	2	1	3	2	1		1
	Horváth Jenő	p	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
	Hunya Sándor	p	2	3	4	3	3	2	2	3	2	2		
15	Jelenits Ferenc	p	1	1	3	2	2	1	1	2	2	2		
	Koncz Mihály	j	1	2	2	1	2	2	1	2	2	2		
	Kovács János	j	2	3	4	3	3	3	3	4	2	2		
	Lipóczy László	p	1	2	3	2	3	2	1	2	2	2		
	Magyar László	j	2	3	4	3	3	3	3	3	2	2		
20	Nagy László ism.	j	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2		
	Orbán Nándor	p	2	2	3	3	3	3	2	3	2	1		
	Papp Ambrus	p	2	3	3	3	3	2	3	2	1	1		
	Pleininger József	p	3	3	3	3	3	2	2	3	2	2		
	Potoczki Mihály ism.	p	1	2	3	2	2	2	2	2	2	2		
	Rozsnyai József	j	3	3	3	3	3	3	3	4	2	2		
25	Sárközy Béla ref.	j	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3		
	Varga Kálmán	p	1	2	3	2	2	2	1	2	2	1		
	Vincze Kálmán ism.	j	2	3	3	3	3	2	2	3	2	1		

Kimaradtak: Biró István, Bóbis Gyula ref., Csányi Dezső, Vincze József.

Összesen: 31.

Hatodik osztály.

Sorszám	A tanuló neve	Előmenetele														
		Rendes tantárgyak										Rk t				
		Magviselés	Vallás	Magyar ny	Latin ny	Görög ny	Görp ird. olv.	Görp rajz	Témet ny	Történelem	Zermészetr.	Menyplésgt.	Testgyakorl.	Szabadk rajz	Műének	Gyorsírás
	Albert István krnp.	p	1	1	1	1			1	1	1	f		1		
	André László	p	1	1	2	2			2	1	1	3	2	1		
	Bálint Emil	j	2	3	3	3			2	2	1	3	1	1		
	Bárány István krnp.	p	1	1	1	1			1	1	1	1	f	1		
5	Bóna Pál krnp.	p	1	1	1	1			1	1	1	1	f	1		
	Buczko Mihály	j	1	3	3	3			2	1	3	4	3			
	Deák Béla	p	2	2	3	3			2	1	1	3	2	1		
	Ferényi József	j	1	3	2	2			1	2	1	3	f	1		
10	Gaál Dezső	p	1	1	2	1			1	1	1	2	1	1		
	Kenyeres János	j	1	2	3	3			2	3	1	4	2	1		
	Kerschbaummayr József	j	2	3	3	3			3	3	2	3	2	1		
	Kisasszony Kázmér	p	1	1	1	1			1	1	1	2	1	1		
	Kis István	p	2	3	3	2			2	3	2	2	1		1	
	Kovács Lajos	p	2	3	3	3			2	1	2	3	2	1	1	
15	Kránitz Imre	j	3	3	4	4			4	3	3	3	2	1		
	Magyar József	p	2	2	3	3			2	1	2	4	2	1	2	
	Milhoffer Jenő	p	1	3	3		2	2	2	1	2	3	1	1		
	Nagy Imre	p	1	2	3	3			2	1	1	3	1	1	1	
20	Nemere Gyula	p	1	2	3		2	3	2	1	2	2	1	1		
	Oltó Gyula	p	1	1	2	2			1	1	1	1	2	1		
	Pataky Imre	p	1	2	2	1			1	1	1	2	1		1	
	Rehák István	p	1	2	3		2	2	3	1	2	2	2	1		
	Skultéti Andor	j	3	3	4	4			3	2	4	4	2			
	Szabó Miklós	j	2	3	3	4			3	3	2	2	3	1		
25	Szűts Lajos	p	2	3	3		3	3	3	2	2	3	3			
	Timár Lajos	j	2	3	3		3	2	3	2	2	2	1	1		
	Sahin Tóth István	j	2	3	3	3			2	3	2	3	1	1		
	Ujváry Kálmán	j	3	3	3		3	2	3	3	2	3	2	1		
	Zellhofer János krnp.	p	1	2	1	1			1	1	1	1	f	1		

Összesen : 29.

Hetedik osztály.

Sorszám	A tanuló neve	Előmenetele														
		Magaviselet	Rendes iantárgyak								Rk. t.					
			Vallásán	Magyar ny.	Latin ny.	Görög ny.	Gör. pótl. olv.	Görp. rajz	Német ny.	Történelem	Természettan	Mennyiség.	Tastgyakorl.	Egészségtan	Műének	Gyorsírás
5	Ammer Iván	j	2	3	3		3	2	3	3	2	3	1			
	Bakacsi István	p	2	2	2	1		2	2	2	1	2	3			1
	Bakkay Tibor	p	1	2	2		1	2	1	1	1	1	2	1		
	Becz Ferenc	j	2	3	3	3			3	3	3	3	2	3		
	Bencsik István	j	3	3	3	3			2	3	3	3	2	2		
	Csillik János	j	3	3	3	3	3	1	3	3	3	3	2	3		1
	Dömötör Lajos	p	1	2	3		2	3	3	2	3	3	2	2		
	Erdélyi Pál	p	1	1	1	1			1	1	1	1	2	1		
	Gerinczy Alajos	p	2	3	2	3			2	2	2	2	1	1		
	10	Gyalókay Sándor ref.	j	1	3	3		3	3	3	2	2	3	1	1	
György Béla		p	1	3	3		2	1	3	3	3	3	1	2		
Gyurkó Gábor krnp.		p	1	1	2	1		1	1	1	1	f	1	1	1	
Hajlamász Ferenc krnp.		p	1	1	1	1		1	1	1	1	f	1	1	1	
Hallósy Miklós		p	1	2	2	1			1	1	1	2	2	1		
15	Höchinger Miklós	j	3	3	3		3	1	3	3	3	3	1	1		1
	Kerekes Gergely	j	2	3	3		3	3	3	3	3	3	1	2	2	
	Kósa Ferenc	j	2	2	3		2	3	3	3	3	2	1	2		
	H. Kovács János	p	1	2	3	2			2	2	2	3	1	1	1	
	Kőmives Ferenc krnp.	p	1	2	2	2			2	1	1	2	f	1	1	
20	Majláth János	j	2	3	3		3	3	3	3	3	3	1	3		
	Prém István	j	2	3	3	3			2	3	2	3	1	2		
	Szórád Péter	p	2	3	3		2	2	3	2	3	3	1	2		1
	Varga Andor	p	3	3	3		3	3	3	3	3	3	2	2		1
	K. Varga Béla	j	3	3	3		3	1	3	3	3	3	2	3		
25	Vas József krnp.	p	1	1	1				1	1	1	f	1	1	1	
	Winkler József krnp.	p	1	2	2	1			2	1	2	f	1	1	1	
	Wolf Miklós krnp.	p	1	2	2	2			1	1	1	f	1	1		
	<i>Magántanulók:</i>															
	Berkes József ism.		2	3	3		2	2	3	2	3	4				
	Herp János		1	2	3		2	2	2	1	1	2				
	Kanyó Gyula		2	3	4		4	2	4	4	4					

Kimaradt: Fábíán Lajos krnp.

Összesen: 31.

Nyolcadik osztály.

Sorszám	A tanuló neve	Előmenetele															
		Magaviselet	Rendes tantárgyak										rkt				
			Vallásian	Magyar ny.	Latin ny.	Görög ny.	Görp. irod.	Görp. rajz.	Témet ny.	Történelem	Természettan	Tudományosság		Filozofia	Testgyakorl.	Művészet	
5	Darnay Béla	p	2	4	3		3	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Deim Ágoston	p	2	3	3		2	2	3	3	3	3	3	3	3	f	
	Erger Károly krnp.	p	1	1	1	1			1	1	1	1	1	1	f	f	1
	Faragó István	p	2	2	3	3			3	2	3	4	3	3	2	2	
	Farkas József ref.	p	1	3	3		1	2	3	2	2	1	1	1	2	2	
	Fejes Tibor krnp.	p	1	1	1	1			1	1	1	1	1	1	f	f	1
	Füves Jenő krnp.	p	1	2	2	2			1	1	2	2	1	1	f	f	1
	Goldschmidt György krnp.	p	1	1	1	1			1	1	2	1	1	1	f	f	1
	Gögös Ferenc krnp.	p	1	1	1	1			1	1	2	3	1	1	f	f	1
	10	Herp János	p	1	2	2		1	1	1	2	2	1	1	1	1	1
Jaksich Tibor		p	2	3	3		3	3	3	2	3	3	3	3	1		
Kolling Ödön		p	1	1	2	2			1	1	2	2	1	1	1	1	
Koncz József		j	3	4	3		3	3	3	3	3	3	3	3	2		
Molnár Sándor krnp.		p	1	2	2	2			2	1	1	1	1	1	f	f	1
15	Nyers Lajos krnp.	p	1	1	1	1			1	1	1	2	1	1	f	f	1
	Papp Gyula	j	2	3	2	3			2	2	3	3	3	3	2		
	Prém József	p	3	4	3		3	2	3	2	3	3	3	3	2		
	Radocsay Kálmán	p	1	3	3	3			2	3	3	3	3	2	2		
	Rakovszky Zdenkó	p	2	2	3		2	3	3	2	2	3	3	f			
	Rehák János öd.	p	2	3	3		3	1	2	3	2	3	3	2			
	Rosta Gyula	p	2	2	3	2			3	3	3	3	3	2	1		
20	Sztankay Lajos	p	1	3	3		2	1	3	2	2	3	3	2	1		
	Sztrnád Alajos	p	2	3	2	2			2	1	3	2	3	2	1		
	Tarr László	p	1	1	2		1	1	2	2	1	1	1	2			
	Tasi László	p	1	1	2		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Tasi Pál krnp.	p	1	1	2	1			2	1	2	3	1	f	f	1	
Magántanulók:																	
	Imre Gyula		3	4	4		3	1	3	3	3	3	3				
	Somosy Sarolta		2	3	3		3	1	2	3	3	3	3				
	P. Takács Pál		2	3	3	3			3	3	3	3	3				
Önkéntes ismétlő:																	
	Sántha József																

Összesen : 30.

VIII. Érettségi vizsgálat.

1. *Szeptember hónapban érett*: Radimetzky Zoltán. 2. *Junius hónapban a) jelesen érettek*: Erger Károly, Fejes Tibor, Molnár Sándor, Nyers Lajos; *b) jól érettek*: Füves Jenő, Goldschmidt György, Gógös Ferenc, Herp János, Kolling Ödön, Rakovszky Zdenkó, Sztankay Lajos, Sztrnád Alajos, Tarr László, Tasi László; *c) érettek*: Deim Agoston, Farkas József, Jaksich Tibor, Kis Dezső, Móró József, Papp Gyula, Radocsay Kálmán, Rehák János, Rosta Gyula, Sántha József, P. Takács Pál, Tasi Pál.

IX. Statisztikai adatok.

1. *A beirt tanulók száma*: 332, ebből nyilvános 321, magánt. 10, önk. ism. 1, a beirt nyilvános tanulók között 588 könnyű, 35 súlyos, 4 fertőző (járványos) betegségi eset fordult elő.

2. *Az osztályozott tanulók száma 311*, ebből nyilvános 302, magánt. 9.

3. *Az osztályozott 311 tanuló közül*:

a) haladó: 301, ismétlő 10;

b) vallásra nézve: róm. kath. 297, g. kath. 5, ág. 2, ref. 7;

c) anyanyelvre nézve: magyar 309, német 1, tót 1;

d) helybeli 194, megyebeli 69, más megyebeli 40, megszállott területi 8;

e) a szülők, illetve a gyámok foglalkozása szerint: őstermelő 61, iparos 56, kereskedő 38, köztisztviselő (pap tanár) 57, másféle értelmiségi 23, katona 5, egyéb altiszt és szolga 9, nyugdíjas és magánzó 40, árvaházi növendék 22;

f) görög-pótló tárgyakat tanult 33;

g) előmenetelre nézve:

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Össz.
jelesrendű	5	11	—	—	3	5	4	5	33
jórendű	20	9	11	12	9	4	7	7	79
elégségesrendű	23	20	19	20	9	14	17	12	134
egy tárgyból elégtelen	9	8	7	6	4	4	1	4	43
két tárgyból elégtelen	2	5	3	—	2	—	—	1	13
több tárgyból elégtelen	3	—	—	3	—	2	1	—	9
Összesen:	62	53	40	41	27	29	30	28	311

4. *Az osztályozott 302 nyilvános tanuló közül*:

a) az egy órát sem mulasztott 52, igazoltan mulasztott 250, igazolatlanul 3, az igazoltan mulasztott órák száma 7824, az igazolatlanul mulasztottaké 11.

b) a rendkívüli tantárgyak tanulását tekintve : éneket tanult 125, gyorsírást 17, szabadkézi rajzot: 18 tanuló.

c) viseletre nézve :

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Össz.
példás	39	37	22	26	19	18	16	24	201
jó	21	16	18	14	8	11	11	2	101
Összesen :	60	53	40	40	27	29	27	26	302

5. Kimutatás az érettségi vizsgálatokról :

a) Szept. hónapban teljes érettségire jelentkezett 5 tanuló, ezek közül érettnak nyilvánítottunk 1, javítóvizsgálatra utasítottunk 4 tanulót; első javítót tett sikerrel 17; görögből kiegészítőt tett jó eredménnyel 1 tanuló.

b) Dec. hónapban teljes érettségire jelentkezett 1 tanuló, akit javítóra utasítottunk; első javítót tett sikerrel 4 tanuló.

c) Jun. hónapban teljes érettségét tett 28 tanuló, akik közül jelesen éret 4, jól 10, elégségesen 12, javítóra utasítottunk 1, ismétlőre 1 tanulót; a görögből kiegészítőt tett jeles eredménnyel 5, jó eredménnyel 7.

X. Értesítés az 1925—26. iskolai évre.

A helybeli róm. kath. tanulók beiratása szept. 1. és 2. a vidékieké és a másvallásuaké szept. 3. napján lesz.

Elsősorban helybeli róm. kath., másodsorban vidéki róm. kath. tanulókat veszünk fel; másvallásu tanulók csak azon esetben vehetők fel, ha a férőhelyek száma megengedi.

Kérem a t. szülőket, hogy a beíráskor gyermekeikkel együtt jelenjenek meg mind az igazgatónál, mind az osztályfőnöknél.

Az I. o-ba iratkozó vagy a más intézetből jövő tanulók hozzák magukkal születési bizonyítványukat, tanulmányi értesítőjüket és újraoltási bizonyítványukat; az intézet volt növendékei csak tanulmányi értesítőjüket.

Fizetendő díjak :

Felvételi díj	100,000 K
Vegyes díjak	100,000 K
Fenntartási járulék	100,000 K
Tandíj:	
Helybeli róm. kath. tanulóknak évi	500,000 K
Vidéki róm. kath. tanulóknak évi	750,000 K
Más ker. vall. kath. tanulóknak évi	750,000 K
Izraelita vall. tanulóknak évi	1,000,000 K

A sportkör céljaira minden tanuló köteles évi 30.000 koronát fizetni.

A felvételi-, vegyes-, és sportköri díjat valamint a fenntartási járulékot minden tanuló köteles megfizetni. Felmentésnek nincsen helye.

Jóviséletű és előmenetelű tanulók tandíjmentességért folyamodhatnak. Az eljárás a következő: *A bélyegmentes folyamodványt a kecskeméti róm. kath. Egyházközséghez kell címezni; csatolni kell hozzá a folyó polgári évről kiállított szegénységi bizonyítványt, az így felszerelt folyamodványt legkésőbb szeptember 15-ig a gimnázium igazgatójának kell átadni.*

A felmentés csak egy iskolai évre szól. De ha a felmentett tanuló az első félév végén csak egy tantárgyból is elégtelen tanjegyet kap vagy magaviselete tűrhető, a tandíjmentességet elveszíti és a második félévi tandíjat meg kell fizetnie.

Azok a tanulók, kik a tanév végén egy tantárgyból kaptak elégtelen tanjegyet és javítani akarnak, augusztus 31-én javítóvizsgálatot tehetnek.

Akik két tantárgyból kaptak elégtelen tanjegyet és javítani akarnak, bélyeggel ellátott és a „Budapestvidéki tankerület kir. főigazgatóságához” címzett folyamodványt adjanak be legkésőbb július 4-ig a gimnázium igazgatójához: a folyamodványhoz nem kell mellékelni a Tanulmányi Ertesítőt, hanem csak az eselleges másokmányokat (pl. orvosi bizonyítványt.)

A magánvizsgálat írásbeli része aug. 28-án, szóbeli része 29-én 8 órakor kezdődik. A magánvizsgálatra az engedélyt legkésőbb július 15-ig kell kérni.

A szeptemberi pótló-, javító- és kiegészítő érettségi vizsgálatra a jelentkezés határnapja aug. 15.

Kecskemét, 1925. június 29.

Niklos János
igazgató.

